Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 191 (13905) | 1972 оной августын 15, вторник | Сэн 2 мүнгэн

…ОЦИАЛИС …ҮРЫСӨӨНЭЙ …ҮСЭТЭЙ ДОЛГИН

…кымнай промышленна предприятинуудта, колхоз, …уудта, эмхи зургаануудта — ажалша коллектив бүхэнэй …рилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөнэй долгин хэзээ …эйхиhээ хүсэтэйгөөр долгилжо байнхай. СССР гүрэнэйн …тоhоор 50 жэлэйнь түүхэтэ ойн баярые ажалай эрхим бэ…ээр угтаха гэжэ коллектив бүхэн ехэ үүсхэл оролдолго …а. 1972 ондо хараалагдаhан гүрэнэй түсэбтэ даабаринуу…жалтатайгаар дүүргэхэ, КПСС-эй XXIV съездын табиhан …уудые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ гэжэ хүдэлмэри…оэнигууд, алба хаагшад — бүхы ажалшад үнэн зүр… оролдоно. Мүрысөөндэ түрүүлэгшэдшье олоороо шал…

… оной түрүүшын хахадта мал ажалай продукци абаха …рэндэ худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, социа…үрысөөндэ илажа гараhан аймагуудта шангууд барюулаг… Жэшээлхэдэ, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб …—128 процент, hүөөр—138 процент, ноохоор—117 …ент, үндэгөөр—127 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ …шөө hураггүй ехэ hү ба мяха гүрэндэ тушааhан, нии… малай тоо толгойе олошоруулhан Түнхэнэй аймагта …й обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон …фсоведэй дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шан… барюулагдаба. Тэрэшэлэн амжалта туйлаhанайнь түлөө …шнай аймагта—хоёрдохи, Прибайкалиин аймагта гурба… мүнгэн шангууд үгтөө.

…рысөөнэй түрүү зэргэдэ ябаhан промышленна предприя…д болон эмхи зургаануудайшье коллективүүд урмашуу…а. Хоёрдохи кварталай үедэ социалис мүрысөөндэ нэгэ… hуури эзэлhэн «Электромашина» заводой коллективтэ …эй Советскэ райкомой ба райгүйсэдкомой дамжуулгын … туг барюулагдаhан байна. Завод гүрэндэ продукци ху…ха июль hарынгаа түсэб 100,9 процент дүүргээд, долоон … туршада түсэбhөө үлүүлэн 205 мянган түхэригэй про…, хэдэ хэдэн бусад шухала зүйлнүүд бүтээн гаргагда…йха юм. Тэрэшэлэн хоёрдохи кварталай дүнгөөр «Бур…ом» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективтэ РСФСР-эн …й ба hүнэй промышленностиин министерствын болон … хоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзан …н дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар …улагданхай.

…радай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй про…на предприятинуудай хоорондо дэлгэрhэн социалис мү…эй дүнгүүд согсологдожо, хоёрдохи кварталда амжалта …ан олохон коллективүүдтэ республикын Министрнүүдэй … ба облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг мүнгэн …дтайгаар барюулагдаба.

… бүхы баримтанууд дээрэhээ хараад үзэхэдэ, бүхы орон …ол адли, манай республика дотор хаана яанагүй социа…үрысөөнэй үргэн далайсатайгаар, үрэ дүн түгэлдэрөөр …hаниинь тобойсо элирнэ. СССР-эй 50 жэлэйнь ойн хүн… дэлгэрhэн мүрысөөндэ хабаадалсаагүй коллективые гү, …алша хүниие олохонь бэрхэтэй бшуу. Эндэ совет хүнүү…н габьяата ажалай бурьялжа, эдэбхи үүсхэл, эрмэлзэл …олой бадаржа байhаниинь эли тодоор харагдана.

…агдагша баримтанууд дээрэhээ ямар тобшолол хэлтэйб …, социалис мүрысөөнэй hайнаар эмхидхэгдэhэн, үрэ дүн…, саг соонь согсолон гаргадаг, түрүүшүүлые али болохоор …уулдаг, мүрысөөндэ илагшадай дүй дүршэл болон арга …ые бүгэдын шадабари болгохоор тодорхой хэмжээнүүдые …лдэг, энэ талаар ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэл…үргэн далайсатайгаар ябуулдаг газартал үйлэдбэриин эр…рэ дүн туйлагдадаг байна.

…д сэхыень хэлэхэдэ баhа дутуу дунданууд олохон байна. … даабаряа бэелүүлдэггүй, абаhан уялгаяа дүүргэдэггүй …д үшөө тохёолдоhоор. Жэшээлхэдэ, августын 1-нэй мэ… Хэжэнгын аймагай ажахынууд гүрэндэ хониной нооhо …аха жэлэйнгээ түсэб миин 83 процент дүүргэнхэй. 1971 …ой сасуулжа үзэхэдэ hураггүй бага нооhо абаhан боло… Тэрэшэлэн гүрэндэ hү худалдаха түсэбөөшье Хэжэнгын ай…алтагүйгөөр дүүргэжэ байнхай. Мүн Бэшүүрэй, Хо… Сэлэнгын болон бусад зарим аймагууд гүрэндэ hү, нооhо …аха түсэбөө тон хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байна. Мал …й бүхы продукци гүрэндэ тушааха түсэбэй дүүргэлтын …р зарим ажахынуудые тодорхонгоор хаража үзэбэл, бү…е тулюур байдалтай.

…иимэ дутагдалнуудай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ажалша…унда социалис мүрысөөн ёhын тэдыдэ эмхидхэгдэнэ, тэ… үрэ дүн саг соогоо согсологдоногүй, хэнэй түрүүлжэ, хэ…эгдэжэ ябаhаниинь огто мэдэгдэнэгүй, мүрысөөндэ булиг…урмашуулагданагүй, хожомдогшодто бодото туhаламжа …нэгүй. Хараалагдаhан түсэбөө, абаhан уялгаяа заабол …эхэ гээшэ арадай ажахын саашадаа хүгжэлтэдэ ямар ехэ …анартай байhан тухайнь олониитын дунда ойлгууламжын …эри hулаар ябуулагдана. Олохон ажахынуудта бүхыдөө …урталай хүдэлмэриин хангалтагүй байhан дээрэhээ иимэ …алнууд тохёолдоно гэжэ тобшолол хэбэл, алдуу болохо…

…үүехэ ойн баярай жэлдэ абаhан уялгаяа, түсэбтэ дааба…үргэхэгүй гээшэ огто тэсэшэгүй ушар байhаниинь мэ… Иимэ нэгэшье коллектив, иимэ нэгэшье ажалша хүн бай…гүй. Асуудал иигэжэл табигдаха болоно. Энэ хадаа юрын …шэ бшуу. Нэгэдэхеэр, СССР-эй байгуулагдаhаар 50 наhа …эйнь түүхэтэ ойн баярай жэл. Хоёрдохёор, КПСС-эй … съездын баталhан юhэдүгээр табан жэлэй хоёрдохи жэ… Энэ жэлдэ hайн амжалта туйлаhан ажахынууд саашадаа …абан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын …найдамтай, бата бэхи үндэhэ hуури табиха байна бшуу.

…эхын тулада аймагуудай хоорондо, ажахынуудай хоо…, ажалша хүнүүдэй хоорондо социалис мүрысөө ёhотой…мхидхэхэ, аймаг бүхэнэй, ажахы бүхэнэй, ажалша хүн …эй абаhан уялгаяа дүүргэхыень заабол туйлаха шухала. … зорилго партиин райкомууд болон аймгүйсэдкомуудай … ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон партийна организацинуу…рда табигдана.

ОЛОНОЙ ДУНДАҺАА ОНСО ШАЛГАРБАД

Һүүлэй үедэ мэргэжэлтэдэй дунда конкурснууд үнгэргэгдэдэг болонхой. Һайн бэлэдхэлтэй, түрүү хүдэлмэришэд энэ конкурснуудта хабаадажа, шадабари мэргэжэлээ харуулдаг. Һаяшаг Улаан-Үдын авиационно заводой дэргэдэ токарьнууд, слесарьнүүд, түмэр харуулдагшад шадалаа туршажа, эрхимүүдынь городой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Августын 12-ой үглөөгүүр олон хүдэлмэришэд Улаан-Үдын судна-бүтээлгын заводой дүрбэдэхи цех тээшэ яарабад. Эндэ гагнууршадай дунда конкурс үнгэргэгдэхөөр шиидхэбэри гаргагдаhан байгаа. Авиационно, «Теплоприбор», прибор бүтээлгын, локомотив-вагон заhабарилгын, судна бүтээлгын заводуудай гагнууршад эндэ сугларбад. Олон жэл гагнууршанаар ажаллажа, баян дүршэлтэй болоhон хүдэлмэришэдшье бии.

Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаргалгын цехэй эгээл бэрхэ гагнууршан Василий Цыренжапов тэдэнэй дунда зогсоно. Энэ хүнэй гараар электровоз болон тепловозуудай нилээд олон корпусууд бүтээгдэhэн юм. Коммунист Василий Цыренжапов хорин хүнhөө бүридэhэн электро-гагнууршадай бригадые хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй hурагша Полина Галкина мүн лэ шадалаа туршажа үзэхөөр энэ конкурсдо хабаадалсаба. В. Цыренжапов 1970 ондо үнгэргэгдэhэн городой конкурсдо хабаадалсажа, хоёрдохи hуури эзэлээд, гарай часаар шагнагдаа бэлэй. 1970 ондо үнгэргэгдэhэн конкурсдо эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн Леонид Рогожников мүнөөшье түрүү hуури эзэлхээр зоригжонхой.

Улаан-Үдын авиационно заводhоо арбан хүн, локомотив-вагон заhабарилгын заводhоо гурбан хүн, харин прибор бүтээлгын заводhоо оройдоол хоёр хүн ерэhэн байха юм. Тон ехэ коллективүүдэй иимэ үсөөн мэргэжэлтэдые эльгээhэниинь гайхамаар.

Конкурс үнгэргэхэ комиссиин түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Борис Захарович Поздеев сугларагшадта хандажа:

— Бэрхэнүүдэй дундаhаа, эгээл бэрхэнүүдыень элирүүлхэ гэhэн зорилготойгоор энэ конкурс үнгэргэхэмнай. Эндэ хабаадалсаhан эрхим түрүү гагнууршадай дүй дүршэл тухай тусгаар плакат гаргахабди. Залуу мэргэжэлтэд танай дүй дүршэлые тон дуратайгаар халан абаха байха. Ажалдаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэб,—гэжэ юрөөл үгэ хэлээ.

— Мүнөө жэлнай юрын жэл бэшэ ха юм. Бидэнэр СССР-эй 50 жэлэй ойн hайндэрые тэмдэглэхэмнай. Энэ үдэрые ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэhэн зорилго хүн бүхэн урдаа табинхай. Энэ ехэ hайндэртэ зорюулагдан энэ конкурс үнгэргэгдэжэ байна,— гэжэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой промышленна транспортна таhагые даагша В. Р. Очиров хэлэбэ.

Уданшьегүй гагнууршад брезент самсануудаа үмдэжэ, ажаллаха участогуудтаа таража ошобод. Эндэ тэндэ улаан сахариг ошон бутаржа, нюдэ hаргаана. Гагнууршад туршалга хэжэ үзэнэд. Хүн бүхэн нэгэ нэгэ хайрсаг бүтээхэ даабари абанхайнууд. Энэ ажалаа 50 минутын болзор соо дүүргэхэ ёhотой. Ахалагша судья П. И. Иванов конкурсдо хабаадагшадтай хөөрэлдэнэ. Вайд гээд лэ тэрэ сагаа харана. Гагнууршад хүдэлхөөр зэhэнхэйнүүд. Конкурс эхилбэ гэhэн тэмдэг П. И. Иванов үгөөдхибэ.

Конкурсдо хабаадагшад яаралгүйхэнөөр хүдэлжэ оробод. Бэрхэ, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд эндэ сугларaa гэжэ абаhаар лэ ойлгохоор hэн. Түрүү hуури эзэлхын түлөө hайн шанартай продукци бүтээн гаргаха ёhотой болоно бшуу. Гагнууршад яаран, тэбдэнгүйгөөр хүдэлжэ байнад. Эдэнэр багаханшье алдуу хээ hаа, голодоhо гаргаха. Бүхы юумэнь миин лэ hалаха ха юм.

Судна бүтээдэг заводой эрхим гагнууршан Леонид Рогожников автомат аргаар түмэр шэрээнэ. Энэнь гараар гагнуур хэhэнhээ hураггүй амар, түргэншье байха юм. Иимэ арга гансал судна бүтээлгын, авиационно заводой мэргэжэлтэд хэрэглэдэг байха юм. Леонид Рогожников даабаряа 31 минута соо дүүргэбэ. Тус заводой

гагнууршан Владимир Григорьев 42 минута соо энэ ажалаа дүүргэбэ.

Гараар гагнуури хэгшэдэй дундаhаа судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Василий Прутовой эгээл түрүүлэн ажалаа дүүргэбэ. Тэрэ 49 минутын туршада хүдэлөө. Локомотив-вагон заhабарилгын заводой гагнууршан Василий Цыренжапов 51 минута соо ажалаа бүтээбэ. Ехэнхи гагнууршад хараалhан болзор соонь ажалаа дүүргэбэ.

Конкурсын комиссиин гэшүүд гагнууршадай хэhэн продукциин шанарыень шалгажа эхилбэд. Хайрсагууд соо керосин хээд үзэхэдэ али зэргын шанартайгаар бүтээгдэhэниинь элихэн болоодхино. Л. Рогожников, В. Григорьев, В. Прутовой, В. Цырендоржиев гэгшэдэй хэhэн хайрсагууд нэгэшье забhаргүй байшаба. Эдэнэй хэhэн продукци hайн сэгнэлтэ абаа. Гагнуури хэхэ ажал hайн мэдэхэ байhанаа эдэнэр харуулжа шадаа. Конкурс үнгэргэхэ, комиссиин гэшүүдэй асуудалнуудта торонгүйгөөр харюусаhан байна.

Судна-бүтээлгын заводой гагнууршан Леонид Рогожников дүршэлтэй бэрхэ мэргэжэлтэн байhанаа харуулжа шадаа. Тиигэжэ Улаан-Үдэ хотын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэл ёhоороо хүртэбэ ха юм. Судна-бүтээлгын заводой гагнууршан В. Григорьев хоёрдохи hуури эзэлжэ, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаа.

Судна-бүтээлгын заводой гагнууршан Василий Прутовой гараар гагнуури хэхэдээ, бусадhaa hураггүй бэрхэ байшаба. Тэрэ мүн лэ чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Локомотив-вагон заhабарилгын заводой гагнууршан Василий Цырендоржиев хэдышье шангаар хүдэлөө hаа, хоёрдохи hуури эзэлбэ.

— Хойто жэл чемпион болохол байхаш. Найданаб!, — гэжэ Социалис Ажалай Герой Борис Захарович Поздеев ажалша нүхэртөө хэлэжэ байгаа hэн.

Энэ конкурсдо залуу хүдэлмэришэд олоороо хабаадалсаа.

Комсомолец Иван Каленных залуушуулайнгаа дундаhаа онсо шалгарба. Саашадаа иимэ конкурснуудые бүри олоор үнгэргэдэг болоо hаа, яhала ашатай туhатай байха hэн.

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, Буряадай ЦБТИ-гэй иимэ конкурснуудые үнгэргэhэниинь ехэ hайшаалтай гэжэ тэмдэглэмээр.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: конкурсдо хоёрдохи hуури эзэлэгшэ В. И. Григорьев, нэгэдэхи hуури эзэлэгшэ Л. М. Рогожников, Н. Г. Баранов гэгшэд; конкурсдо хабаадалсаhан эгээл залуу, бэрхэ гагнууршан И. Т. Каленных.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

АЗИИН БА АФРИКЫН ОРОНУУДАЙ ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ХОЁРДОХИ КОНФЕРЕНЦИДЭ ХАБААДАГШАДТА

Хүндэтэ ханинар!

Монголой Арадай Республикын ниислэл Улаан-Баатар хотодо нээгдэхэеэ байгаа Азиин, Африкын оронуудай эхэнэрнүүдэй хоёрдохи конференцидэ хабаадагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалнаб!

Азиин, Африкын оронуудай эхэнэрнүүдэй нэгэдэхи конференциhээ хойшо үнгэрhэн 11 жэлэй турша соо империализмда, колониализмда, эсэргүү тэмсэлэй талаар ехэ илалтанууд туйлагдаа. Империализм дэлхэйн асари ехэ ранонуудые, хэдэн зуугаад миллион хүнүүдые зонхилжо шадахаяа болинхой. Дэлхэйн революционно тэмсэлдэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дүүргэдэг үүргын бүри ехэ боложо байhан үедэ, социалис оронуудтай, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба коммунис хүдэлөөнтэй харилсаа холбоонойнь улам бэхижэжэ байhан үедэ танай конференци үнгэрхэнь. Империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй тэмсэлhээ уламжалан амгалан тайбан, сүлөөтэ байдалай, социальна дэбжэлтын аша туhада гүн ехэ хубилалтанууд боложо байнхай.

Африкын ба Азиин оронуудай эхэнэрнүүд империализмда эсэргүү тэмсэлдэ хубитаяа нилээд ехээр оруулаа, оруулжа байнхай. Эдэнэр өөhэдынгөө арадуудтай хамта сүлөөтэ, бэеэ даадаг байдалай түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Колониальна дарлалтын гэнжэhээ мултарhан оронуудай эхэнэрнүүд социально-экономическа шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, общественэ олон янзын ажал ябуулгада хамаарна, политическэ мэдэрэлынь арадуудайнгаа хуби заяанай түлөө харюусалгань улам дээшэлнэ.

Азиин ба Африкын арадуудай мүнөө сагай үндэhэн хүсэл эрмэлзэлhээ уламжалан, империализмын ээрхэг түримхэй аашануудта эсэргүү тэмсэлдээ бүри нягтаар, эмхитэй hайнаар жагсаха эрилтэ табигдана. Индохитадта, Дүтын Зүүн Зүгтэ ээрхэг түримхэй дайнай дүлэн соробхилжо үргэлжэлhөөр, колониальна ба үндэhэ яhанай илгаа гаргадаг hүүлшын гуримуудта эсэргүү айхабтар шанга тэмсэл ябажа байна.

Советскэ Союз КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые сэхэ шууд бэелүүлэн, Азиин, Африкын ба Латиин Америкын оронуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе саг үргэлжэ дэмжэнэ, арадуудай бэеэ дааhан, сүлөөтэ байдалай түлөө, эдэнэй хоорондын бата эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ. Пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үнэн байдаг совет арад Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудта морально-политическэ, материальна түгэс дэмжэлгэ үзүүлнэ. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые эрид шууд дэмжэнэ, национально-сүлөөрэлгын бүхы хүдэлөөнүүдтэй, үндэhэ яhанай илгаа гаргагшадта ба апартеидтэ эсэргүү эрэлхэг зоригто тэмсэлшэдтэй аха дүүгэй ёhоор hанаалаа нэгэдэн талархана.

Советскэ Союз дэлхэйн социалис оронуудай, бүхы демократическа хүсэнүүдэй, национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа саашадаашье оруулха байха, тиихэдээ эдэ хүсэнүүдэй нэгэдэл арадуудые колониальна ба социальна дарлалтаhаа эсэслэн сүлөөрүүлхэ шиидхэхы нүхэсэл болохо гэжэ мэдэнэ.

Конференциин түгэс амжалта туйлахыень хүсэнэб, энэтнай империализмда эсэргүү, арадуудай национальна бэеэ дааhан байдалай түлөө, эб найрамдалай, демократиин ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө үнэн зүб тэмсэлдэхи урагшаа дабшаhан алхам болохо гэжэ этигэнэб.

Л. БРЕЖНЕВ.

СОВЕТ ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ДЕЛЕГАЦИ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ Я. С. Насриддинова түрүүтэй совет эхэнэрнүүдэй делегаци эндэ ерэнхэй. Энэ делегаци Азиин ба Африкын оронуудай эхэнэрнүүдэй хоёрдохи конференциин хүдэлмэридэ хабаадаха юм. МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ц. Дугэрсурэн, МНР-эй Арадай ехэ хуралай Түрүүлэгшэ Д. Цэвэгмид, Монгол эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ С. Удвал, Азиин ба Африкын арадуудтай hанаалаа нэгэдхэ Монголой комитедэй түрүүлэгшэ Л. Тудэв, конференциин бэлэдхэлэй комитедэй гэшүүд, дипломатическа корпусой ба Монголой олониитын түлөөлэгшэд совет делегациие Улаан-Баатарай аэродром дээрэ уттаа.

ҺУРГУУЛИИНХИДАЙ УЛАСХООРОНДЫН ОЛИМПИАДА

Олон оронуудай hургуулиинхидай ород хэлэнэй талаар уласхоорондын олимпиада августын 15-да Москва хотодо баярай оршон байдалда нээгдэхэнь. Иимэ конкурс түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэеэ байна. Урда тээнь хэдэ хэдэн оронуудта национальна олимпиаданууд лэ болодог байhан юм. Москвадахи олимпиада ород хэлэнэй ба литературын багшанарай уласхоорондын ассоциациин (МАПРЯЛ) талаар зарлагдаа.

Эндэхи мүрысөөндэ 16 гүрэнэй 75 үхибүүд хабаадаха. Эдэнэй олонхинь национальна олимпиадануудай илагшад болоно.

МГУ-гай дэргэдэхи Ород хэлэнэй научно-методическа центр, МАПРЯЛ-ай секретариат мүрысөөнэй программа бэлдэhэн байна. Совет ба хилын саанахи методистнуудhaa, ород хэлэ, литература заадаг мэргэжэлтэдhээ бүридэhэн уласхоорондын жюри илагшадые тодорхойлон нэрлэхэ байха.

(ТАСС).

…ЭН ГЭМТЭЙБ?

Сошордомо дохёо

…огой совхозой Нюгын …үүртэ байгша оной фев…hаа эхилжэ, үнеэдээ … hаадаг болонхой юм. …жөөнэйнь байрада …түхеэрэгдэhэн зуhаланда…наар hааха аппарадууд …хой юм. Мүнөө гүүртын … найман hаалишад ха…. Гүүртын юhэдэхи hаа…. тугаллаhан үнеэдые

…аар hаадаг болоhонhоо …н гүүртэдэ ямар хуби…д болоо гээшэб? Түрүү… элдэб бэрхэшээлнүүд … hэн. Теэд уданшьегүй … эрид дээшэлжэ, hаали…ландаа зөөжэ, Оёорой … hаалишадай үүсхэлээр …эриин үедэ ехэ hү hаа… тэмсэжэ эхилээ. Борь…алишад ойн баярай жэлдэ …уудые абанхай. Тэдэ … жэлдэ 5300 центнер hү … центнерыень гүрэндэ …ёhотой.

…hаранuудта hү hаалияа …үлхэ ямар арга боломжо…тэдэ бии гээшэб? Нюгада бэлшээриин газарай бага дээрэhээ үнеэдтэ нэмэлтэ тэжээл — силос, бурдаг ба ороохо болон обёосой холисо үгтэдэг. Гүүртые даагша А. И. Линейцева ажал хэрэгүүд тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Зуhаландаа зөөжэ ерэмсээрнай түрүүн hү hаалимнай дээшэлжэ эхилhэн юм. Иигэжэ июнь hарын түрүүшын 10 хоногто 149,9 центнер, хоёрдохидо—161,8, гурбадахида—172 центнер hүн hаагдаа. Абаhаар бараг hайн ябаhан аад, юундшьеб июль hарада hү hаалимнай доошолжо эхилээ, —гэбэ.

Тэжээлэй дуталдадаг дээрэhээ hү hаали доошолно гэжэ hанагдана. Үнеэн бүхэндэ оройдоол 3 килограмм концентрат үгтэнэ. Һаагдаhан hүнэй зэргээр концентрат үгтэнэгүй. Тиимэhээ үнеэдтээ хуурай тэжээл силостэй холёод үгэнэ. Үнеэдтэ силос эдюулээгүй hаа, hүн ехээр абтанагүй.

Горох болон обёосой холисо ор… …ргаагүй шахуу. Энэ участогта… …наа тарилга хэбэл hайн hэн. Н… газарай бэлшээриин ногоон гэшхүүлжэ дууhашанхай. Тиимэhээ үнеэдээ хадалиг, уhагүй газарнуудаар адуулха баатай болоно.

Ажахын мэргэжэлтэд эндэ ямаршье анхарал хандуулнагүй. Силос дарадаг нүхэниинь хэрэгсэлhээ гаража, дүтэлхын аргагүй болонхой. Һаяар силос дарагдажа эхилхэнь. Теэд энэ хэрэгтэ ямаршье анхарал хандуулагданагүй. Совхоздо бульдозернууд биишье hаа, тэдэ нүхэ сэбэрлэлгэдэ хэрэглэгдэнэгүй. Үнеэдэй байрын талаар хэлэхэ болоо hаа, бүришье муу. Уhа халааха түхеэрэлгэнүүдынь хэрэгсэлhээ гаража, тэжээл байлуулдаг цехэйнь үнээ унашанхай, мүн газарай уhан нэбтэржэ транспортерыень жэбэрүүлжэрхёо. Тугалай байра соо шиигтэй. Теэд эдэ бүгэдые заhабарилха хүн олдодоггүй юм хаш. Жэжэдхэгдэhэн тэжээл буйлуулха аргагүй болонхой.

Мүн эндэ бүридхэлгэшье тон hула. Ажалайнь дүнгүүд согсологдожо гаргагданагүй. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд үсөөн ерэнэ. Үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй.

— Бидэ абаhан уялгануудаа дүүргэхын түлөө шадалаараал оролдоно гээшэбди. Теэд бидэндэ эрилтэ табихаhаа гадна, туhалалсажа байха хэрэгтэй байгаа, — гэжэ hаалишад гомдолтойгоор мэдүүлнэ.

Нээрээшье, Нюгын hаалиин гүүртэдэ сошордомо байдал тогтонхой. Эндэ июль hарын түрүүшын арбан хоногто оройдоол 161 центнер hүн hаагдаа. Тиигэжэ Нюгын гүүртэ hү hааха, гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадаагүй байhаар.

Харин тиихэдэ Борьёогой hаалишад үнеэн бүриhөө 2200—3200 килограмм hү hааха уялгатай юм. Харин түрүү hаалишан Е. И. Грудинина 3500 килограмм hү hааха уялга абанхай. Нюгын гүүртын үнеэн бүриhөө хахад жэлэй туршада дунда зэргээр 1222 килограмм hүн hаагдаhан байна. Харин тиихэдэ Екатерина Ивановна үнгэрhэн зургаа hарын туршада 1530 килограмм hү hааhан юм.

Энэ байдал хубилгангүй орхибол, Нюгын гүүртын hаалишад түсэб, уялгаяашье дүүргэнгүй, СССР оронойнгоо 50 жэлэй ойе гар хооhон угтахань гээшэ гү? Теэд эндэ хэн гэмтэйб? Энэ асуудал ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ табия.

С. ГЫРЫЛОВА.

Зэдын аймаг.

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Монгол арадай социалис туйлалтануудые бэхижүүлгэдэ, МНР-тэ социализм байгуулгада, совет-монгол хани барисаа батадхалгада аша габьяатай байhанайнгаа түлөө республикымнай партийна, ниитын эмхи зургаануудай бүлэг хүдэлмэрилэгшэд Монгол Арадай Республикын медальнуудаар шагнагдаа.

Монголой Арадай революциин 50 жэлэн ойтой дашарамдуулан эдэ шангууд барюулагдаhан байна.

Улаан-Үдын профессионально-техническэ 15-дахи училищиин мастер И. В. Югов, Буряадай багшанарай институдай профессор Н. И. Иванов, Улаан-Үдын кооперативна техникумэй директор Ф. К. Заболотский болон бусад хүнүүд шагналда хүртэгшэдэй дунда бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрхүүдэ байдаг МНР-эй консул Ц. Цедендамба «МНР-эй 50 жэл» гэhэн медаль ВСГИК-гай ректор С. И. Никифоровтэ барюулжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Партийна организацинуудhaa мэдээсэнэ

МҮРЫСӨӨЕ ҺАЙНААР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

Закаменск (телефоноор абтаба). Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай партийна комитедэй заседани боложо, социалис мүрысөө эмхидхэн хүтэлбэрилхэ талаар комбинадай профкомой хүдэлмэри тухай тоосоон зүбшэн хэлсэгдэбэ. Профкомой түрүүлэгшэ А. Ф. Ваганов тоособо.

Социалис мүрысөө эмхидхэлгые улам һайжаруулха тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолой гараһанай һүүлээр энэ тогтоолые бэелүүлхэ талаар комбинат дээрэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ гэжэ парткомой заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Рудник, цех, участогуудаар профсоюзна суглаанууд, үйлэдбэриин зүблөөнүүд боложо, социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ талаар участок, бригада бүхэн социалис уялгануудые абанхай. Мүнөө СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэржэ, зарим коллективүүд мүү бэшэ амжалта түйлана. Жэшээлхэдэ, «Первомайский» рудник, энергоцех, оньһожоруулгын цех болон бусад участогууд байгша ондо абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана.

Тэрэшэлэн социалис мүрысөөнэй гурим шэнэлэгдээ, материальна болон моральна урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ тушаа горитойхон оролдолго гаргагдана.

Гэхэтэй хамта, парткомой заседани дээрэ гараһан шүүмжэлэлэй ёһоор, КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлхэ талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд үшөөл хүсэд дүүргэгдэөгүй үлэшөө. Олон коллективүүд абаһан уялгануудаа дүүргэнэгүй, хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй. Жэлэй түрүүшын хахадай дүнгөөр Холтосон руднигай 37 бригаданудай 15-ниинь гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Хоорондоо мүрысэдэг 6 участогуудаһ арайхан гэжэ нэгэниинь уялгаа дүүргэһэн байха юм.

Комбинадай профком мүрысөө эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ талаар месткомуудай үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхые оролдоногүй. Капитальна барилгын управлениидэ, хамһабариин ажахыда мүрысөөнэй дүн саг сагтаа согсологдожо, үрэ дүнгынь олондо дуулгагданагүй. Комбинадай олон хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд тус тустаа өөһэдын уялгануудые үшөө абаагүй байһаар.

Эдэ болон бусад дутагдалнуудые дары усадхажа, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые хүтэлбэри болгон, социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнние үдэр бүри хүтэлбэрилжэ, коллективэй хүсэл оролдолгые, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхые профсоюзай эмхинүүдые партийна комитет уялгалба.

Манай корр.

ШУХАЛА АСУУДАЛ — БЮРОГОЙ АНХАРАЛДА

Партиин райкомой бюрогой заседани болобо. Һү үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар аймагай ажахынуудай абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын ябаса тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Аймагай колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнууд бюродо уригдаһан байгаа. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник В. Е. Баторов элидхэжэ, тус тус ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудалаар тоосоһон байна.

Аймагай олон ажахынуудта һү үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ худалдалга байгша ондо тон хангалтагүй ябана гэжэ бюро дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Илангаяа XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз ехэ гээгдэлдэ оронхой гэжэ шүүмжэлэгдэбэ. Энэ ажахы һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэб арайхан гэжэ 87,3 процент, һү худалдаха даабаря 89 процент дүүргэһэн байна.

Һү һаалгаар ажахынуудай гээгдэлдэ ороһон шалтагаанииинь гэбэл, энэ талаар фермые даагшанарта, мэргэжэлтэдтэ шангаа эрилтэ табигданагүй, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө ферма, гүүртэнүүдээр ябажа, бодото байдалтайнь танилсанагүй, зохихо хэмжээнүүдые абанагүй. Гадна партийна организацинууд һаалишад, мал адуулагшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һулаар ябуулна. Социалис мүрысөө хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ гэжэ бюро дээрэ онсолон тэмдэглэгдэбэ.

Һү һаалиие эрид дээшэлүүлхэ, һү гүрэндэ худалдаха уялгаа заатагүй дүүргэхэ талаар дары хэмжээ абаха эрилтэ КПСС-эй райкомой бюро ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, партийна организацинуудта табиба.

Г. САБЖАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын шэлэй заводой шулуу... даг цехтэ 20 гаран жэлдэ ажаллжа ябаһан, коммунис... ударнигууд Раиса Шонова, Вера Неудачина гэгшэд. ...халааанайнгаа нормо 140-150 процентээр дүүргэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ ф...

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ—ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

ТУҺАЛАМЖАЯА ҮРГЭДХЭХЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай промышленна предприятинууд, барилгын эмхинүүд, колхоз, совхозуудта малшадай байха гэрнүүдые, малай байрануудые шэнээр барижа, ууралай болон уһа халааха түхеэрэлгэнүүдые ехээр бүтээжэ, барилгын элдэб материалнуудаар таһалгаряагүй хангадаг болонхой юм. Тиигэжэ городой, аймагуудтахи промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй ба колхоз, совхозуудай хоорондохи таһаршагүй эблэрэл улам бэхижэнэ гээшэ.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр промышленна предприятинууд болон барилгын эмхинүүд байгша ондо ажахынуудта туһаламжа үзүүлгээ улам үргэдхэжэ, бүхыдөө 1,2 миллион түхэригэй элдэб барилга хэхээр хараалһан байна. Энээнһээ гадна городой предприяти, эмхинүүдэй олохон коллективүүд малай байрануудые оньһожоруулгада хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдые ехээр бүтээжэ үгэхэ горитойхон даабари абанхай юм.

Тиин үнгэрһэн хахад жэлэй туршада промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй хүдэлмэришэд колхоз, совхозуудта 400 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри бүтээжэ, туһаламжа үзүүлхээр хараалагдаһан жэлэйнгээ түсэбые 34 процентээр дүүргэбэ. Жэшээлбэл, Улаан-Үдэ хотын эгээл томо предприятинуудай нэгэн болохо авиационно заводой хүдэлмэришэд Хурамхаанай аймагай Гааргын совхоздо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта һургуулиин байшанда ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэнүүдые тодхоһон ба һаалиин гурбан фермэдэ зайн гал оруулха хүдэлмэри хэһэн байна. Гадна Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын завод алас холын холбоо нуурта Яруунын аймагай «Комсомольский», «Юбилейный», Яруунын, Ичсэнгын, Витимэй совхозуудта хоёр квартиратай дүрбэн гэр, библиотекын, эхин һургуулиин байшан болон үнеэдэй байра шэнээр барижа, ашаглалгада тушаагаа. Тиихэдэ аймагай түб — Наһатада соёлой байшангай барилга үргэлжэлһөөр.

Гэхэтэй хамта судна бүтээлгын, «Теплоприбор», прибор бүтээлгын, шэлэй заводуудай хүдэлмэришэд Баргажанай, Улаан-Үдын, Хориин, Зэдын аймагуудай ажахынуудта горитойхон барилга хэһэн байна. Тиихэдэ барилгын Буряадай управлениин подразделениинүүдэй барилгашад Улаан-Үдын, Загарайн, Кабанскын аймагуудта барилгын ехэхэн хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй юм. Тиин жэлэй эхинһээ хойшо 8-дахи СМУ-гай коллектив Кабанскын аймагай Шергинэй совхоздо гахай шахан таргалуулха байра шэнээр барижа дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн 7-дохи СМУ-гай барилгашад Улаан-Үдын аймагай «Пригородный» совхоздо овощ хадаглаха шэнэ склад түлэб барижа байнхай.

Гэбэшье барилгын Буряадай управлениин подразделениинүүдэй коллективүүд түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудаа удаан барижа, унжагайруулна гэжэ тэмдэглэлтэй.

Байгша ондо городой зарим барилгын эмхинүүдэй мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд туһаламжа үзүүлхэ ажахынуудтаа таһалгаряагүй ошожо, хүдэлмэришэдэйнгөө хэжэ байһан ажалые нарииаар хинан шалгаһан байна. Энэ талаар 34-дэхи мостоотрядай, «Сибтехмонтаж» управлениин 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын коллективүүд урагшатай ябана гэхэ гү, али туһаламжа үзүүлхээр хараалагдаһан түсэбөө хахадлаа.

Промышленна предприятинууд, барилгын эмхинүүд колхоз, совхозуудта гансашье барилга хэжэ туһалдаг бэшэ, мүн хүдэлмэришэдыень элдэб мэргэжэлдэ һурган бэлдэдэг заншалтай. Жэшээлбэл, машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын предприятинууд жэл бүри электро-гагнуургшадые, токарьнуудые болон электромонтернуудые һурган бэлдэдэг байна. Гадна дурсагдагша предприятинуудай уран һайханай бүлгэмүүд малшадта ошожо, гоё һайхан, һонирхолтой концерт, наада харуулдаг заншалтай юм. Тээмэндэ авиационно заводой уран һайханай бүлгэмэй дуушад, хатаршад Хурамхаанай аймагта ошожо, хэдэн концерт наада табижа, малшадые ехэтэ һонирхуулһан байна. Тэрэшэлэн прибор бүтээлгын, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай, нарии сэмбын фабрикын коллективүүд туһаламжа үзүүлхэ колхоз, совхозуудайнгаа клуб болон соёлой байшангуудые гоёон шэмэглэхэ түсэбтэй юм.

Городой предприяти, эмхинүүд таряа хуряалгын үедэ ажахынуудта горитойхон туһаламжа үзүүлдэг байна. Байгша ондо ниислэл хото Улаан-Үдын предприяти, эмхинүүдһээ ороохо таряа хуряалгада 3800 хүдэлмэришэд, 600 гаран автомашина эльгээгдэхээр хараалагдана.

Гэхэтэн хамта зарим предприяти, эмхинүүд ажахынуудта туһаламжа үзүүлхээр хараалагдаһан түсэбөө саг болзортонь дүүргэнэгүй. Олонхи ушарта хэжэ байһан барилгань унжагайрна, хэдэн жэлдэ ашаглагданагүй. Жэшээлбэл, Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин коллектив Зэдын аймагай «Заречный» совхоздо хоёр квартиратай гурбан гэр шэнээр бариха аад, 60 тонно цемент, нэгэ вагон хирпиисэ асаржа буулгаад, хэхэ ажалаа энээгээр хизаарлаһан байна. Гадна Коммунальна ажахын министерствын барилга-заһабарилгын трестын коллектив Хяагтын аймагай «Заря» колхоздо тугалнуудай байра шэнээр бодхоохо түсэбтэй аад, проектно-сметнэ документациин бэлэн болгогдоогүй дээрэһээ энэ болотор унжагайрна.

Жэлэй дүүрэтэр үшөө зургаан һара шахуу саг үлэжэ, туһаламжа үзүүлхээр хараалагдаһан түсэбэй хахадһаа ехэнхи хубинь дүүргэгдээгүй байна. Тиимэһээ ойрын үдэрнүүдтэ предприяти, эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта хэхэ бүтээхэ ажалаа дахинаа һайнаар хаража, зүбшэн хэлсэхэ, сааша хэхи зорилгонуудаа хараалха зэргэтэй.

Ингээд лэ зунай һүүл һара хахадлажа, городой предприяти, эмхинүүдэй бүлэг хүдэлмэришэд колхоз, совхозуудта ошожо, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэнь туһаламжа үзүүлжэ захалба. Хэдэн үдэрһөө ороохо тарянанай баян ургаса хуряалгада хабаадалсахаар автомашинанууд һубарилдан гарахаар бэлдэгдэжэ байнхай. Тиимэһээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд городой предприяти, эмхинүүдһээ эльгээгдэһэн автомашинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр, һаадгүйгөөр хүдэлгэхын тула нэн түрүүлэн жолоошодой сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулжа, байха байрыень саг соонь түхеэрхэ, бүхы хэрэгсэлнүүдээр, эдеэ хоолоор хүсэд хангахые оролдохо зэргэтэй.

Гэхэтэй хамта ажахынуудай партийна, комсомольско организацинууд городой предприяти, эмхинүүдһээ эльгээгдэһэн автомашинануудай ямараар хүдэлгэгдэжэ байһыень хинан шалгажа, дутагдалнуудыень дары усадхаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулха болоно. Тэрэшэлэн автомашинануудые тэрэ доронь заһабарилжа, техническэ харууһалалга хэхэ нүүдэл мастерскойнуудые байгуулха хэрэгтэй. Тиигэжэ городой предприяти, эмхинүүдэй, колхоз, совхозуудай партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй хамтын оролдолгоор автомашинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдэхэ жэшээтэй.

ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе балта хадуурай бата нэгэдэлээр гэхэ гү, али хүдэлмэришэн, таряашанай хоорондохи харилсаа холбоое, бэе бэедээ туһалалсалгые улам, бэхижүүлэн, арадай ажахые бүри һайбаруулан угтахамнай дамжаггүй. Энэ хадаа хүдэлмэришэнэйшье, таряашанайшье нангин хэрэг болоно бшуу.

В. ОЧИРОВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой промышленна-транспортна таһагые даагша.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮ...

Манай Буряадай барилгын управлениин барилгашад заншалта һайндэрөө ажалай бэлэгүүдээр угтажа байна. Һүүлшын үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэ хотодомнай хэдэн олон шэнэ гэрнүүд бодобо. Ажалшад шэнэ байрада түбхинэн ороно.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй барилгашад хүдэлмэришэдтөө 80 бүлэ айлай орохо гэр бэлэглэбэ. Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМ... барилгашад мүн лэ 80 бү... орохо гэр, Улаан-Үдын ... риальна техникумэй һу... хамтын байрын томо б... рижа, ашаглалгада ту...

7-хи СМУ-гай б... Зүүн-Сибириин техно... институдай түрүүшын ... ниие, нэгэ зэргэ 270 х... жа эдеэлхэ столовын ... һайн шанартайгаар ... ашаглалгада тушааба.

Манай ...

ААДАРАЙ УРДАХАНА...

ФОТОРЕПОРТАЖ

Эртэ үглөөгүүр аали намдуу, огторгой үүлэгүй сэлмэг байһан аад, үдын һүүлээр үүлэн хойноһоо хара үүлэд бөөгнэржэ, һүлахаар һэшүүлжэ захалба. Эгээл энэ үедэ үдэрэйнгөө хоол барихаяа отогтоо суглараһан үбһэшэдэй шэг шарай гэнтэ барайжа, яаража тэбдэһэн янза үзэгдэбэ.

— Золигшни аадар сохихонь гү даа. Тармуулһан баалнуудаа суглуулжа, үглөөнэй табиһан һүриеэ соможо дүүргэхэгүймнай гээшэ гү? Түргэн ошожо, борооһоо урид һүриеэ соможо ерэел даа, — гэжэ үбһэшэдэй оньһожоруулагдамал звеное хүтэлбэрилэгшэ Александр Маркелович Ефимов механизаторнуудта хандан хэлэбэ.

Уданшьегүй үбһэшэд яаруугаар тракторнуудтаа һуужа, ялхитай дэншээ харгыгаар һубарилдан саашалбад. Зүүн хойноһоо эхи абаһан сагаан аадар хилэтэн улам дүтэлхэнь элихэнээр харагдана. Газаашье һэрюун, зохидхон даа. Үргэн энтэй ута һүринүүдэй захада хүрэжэ ерэһээр тракторнистнууд тухагүй баалнуудые суглуулжа, һүри сомохо түхеэрэлгэтэй тракторай урда забда залигүй асаржа буулгана. Һүри гэшхэжэ байһан Александр Маркелович Ефимов дороһоо үгтэһэн бухалнуудые тэрэ доронь задалаад лэ нягтаруулан гэшхэнэ. Заримдаа дороһоо үбһэ үгэжэ байһан механизатор Никита Васильевич Минаевта хандан, хаагуур табихыень заабарилан хэлэнэ. Юрэдөө хаа хаанагүй тракторай хүнхинэхэ, тармуурай хахинаха абяан таһалданагүй.

Баруун Тохойн 200 гектар сабшалангай үбһэ хуряажа байһан Александр Маркеловичэй звено 4400 центнер үбһэ сабшажа һурилхэ түсэбтэй юм. Мүнөө эндэхи үбһэшэд 150 гектар сабшаад, тэрэнэйнгээ 140 гектарыень тармажа, 1845 центнер үбһэ һурилөөд байнхай. Звенодонь 12 хүн хүдэлдэг юм. «МТЗ-5» түхэлэй гурбан трактортай, тракторай гурбан косилкатай, нэгэ тармууртай, һүри сомохо нэгэ түхеэрэлгэтэй тус звено үбһэ хуряалгаа августын 20 болотор сүм дүүргэхээр хараална.

— Хабарһаа нааша үбһэ хуряалгын эхилтэр хура бороогүй байжа, сабшалан нилээд гандахаяа һанаа. Теэд гурбан удаа бага зэргэ уһалһамнай, зунай шанга наран, хуурай һалхинда абапаар даагдаагүй. Мүнөө жэл гол, горходой уһан багаар ерэжэ, нилээд тухашаруулхаяа забдаа. Юрэдөө шадал соогоо оролдоолди даа, — гэжэ эндэхи сабшалан даажа абаһан луговод Пантелей Алексеевич Литвинцев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, ган гасуурта Баруун-Тохойн сабшалан хэды уһалагдадагшье һаа, урдахи жэлнүүдтэ орходоо муугаар ургаа. Звеное хүтэлбэрилэгшэ Александр Ефимовэй мэдүүлһэнэй ёһоор, хараалагдаһан түсэбынь дүүргэгдэхэгүй хаш. Теэд тус звеногойхид даабаряа бэелүүлхын тула тарянан захаархи ногоо сабшажа, һүринүүдые бодхоохоор шиидэнхэй юм.

Үбһэшэдые яаруулһан сагаан аадар зорёолһон мэтэ зүүнһээ үлеэһэн һалхинда туугдан, элбэг уһаяа адхаһаар хойгуур сэхэ баруулба. Уһата аадарай үнгэрхэдэ баярлаһан механизаторнууд һүриеэ соможо дүүргээд, хоёрдохи һүриингөө һуури зохёон табинад. Юрэдөө ажалай эршэ нэгэшье һуладанагүй.

— Тэбдүү мэгдүүгээр ажаллахадаа, юушье бүтээхэ байна даа. Энэ һүримнай нүгөөдүүлһээ дутуугүй будүүншье, үндэрөөршье бодоол, — гэжэ тракторай тармууршан Епипан Яковлевич Чебунин омогорхон хэлэнэ.

— Байза, һүниндөө бороогой ороод байгаа һаань, һүринүүдээ хүреэлхэ һургааг бэлэдхэхэеэ ойдо гарахабди. Һүүлдэ энэ ажалнай үлөөд, баһал тухашаруулха — гээд, луговод Пантелей Литвинцев һанаата болонгёор мэдүүлнэ.

Пантелей үбгэжөөл юрэдөө дэмы хэлэдэггүй. Тэрэ сомогдоһон һүринүүдээ малда эдюулхэгүйн тула мүнөөнһөө һануулжа байна бшуу. Сугтаа ажалладаг механизаторнуудыншье үбгэжөөлэй хэлэһые буруушаангүй, бүтээхыел оролдодог.

Даажа абаһан сабшаланайнгаа нимэ сэбэрээр хуряагдажа байһанда, Пантелей Алексеевич дотороо ехэл баяртай ябадаг юм. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрнай хабартаа сабшаландаа минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа, багааршье һаань, бии уһаяа хубаарилан, гурба дахин уһалһан байна. Тэрэнһээ гадна сабшалангаа хүреэлжэ посхоод бариһан бэлэй. Теэд ингэжэ оролдожо хэһэн ажалайнгаа дүн хиидэ хаянгүй, үбһэ ехээр, һайн шанартайгаар хуряажа абахые эрмэлзэһэниинь буруу бэшэл даа.

— Һаянай хура бороогүй байжа, ехэхэн ажал хэгдээ. Энэл хэбээрээ ябаа һаа, үбһэ горитойхоноор хуряажа абахабди. Ингээд лэ таряа хуряалган эхилжэ, баһал тухашаруулхань. Тэрэ болотор хараалагдаһан түсэбөө сүм дүүргэхые оролдожол байнабди — гээд, звеное хүтэлбэрилэгшэ Александр Маркелович Ефимов тараха дээрэмнай мэдүүлээ һэн.

Энэншье зүб даа. Сэдьхэлһээ оролдожо ажалладаг тус звеногой үбһэшэдэй хэлэһэн үгэдөө лаб хүрэхэ байһыень, хэһэн ажалаарнь сэгнэжэ мэдэрһэн бидэнэр досоогоо баясан хахасаа һэмди.

В. ЖИГЖИТОВ.

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Шэнэ һүриин дэргэдэ. 2. (зүүн гарһаа) тракторай косилкашан Ф. Ф. Думнов, һүри сомогшо Н. В. Минаев, тармууршан Е. Я. Чебунин гэгшэд хөөрэлдэжэ байна. 3. (зүүн гарһаа) луговод П. А. Литвинцев звеное хүтэлбэрилэгшэ А. М. Ефимов хоёр.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотонууд.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНА...

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГЫН КОМБИНАТ

Хүндэ хүдэлмэрине ехээр оньһожоруулһан мал ажалай томо нэгэдэлнүүд Доной колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэнэ.

Хүдөөгэй барилгын Целина поселогто баригдажа байгаа комбинат тосхоной барилгада тон шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Комбинадай гол корпус, бэлэдхэлэй болон бусад цехүүд баригданхай. Арматура, түмэр-бетон плиткэнүүдтэ хэрэгтэй металл, сеткэ гэхэ мэтэ түрүүшынгээ продукциие тус предприяти гаргажа эхилээ.

Энэ комбинат үнеэдэй 100 байрын түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые жэл соо гаргаха юм. Байра бүхэндэ 200 үнеэн байхаар хараалагдана.

ТАСС-ай корр.

Росто-на-Дону.

АВГУСТ — ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫН ҺАРА

Августые ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгын габшагай һара гэжэ Яхадта соносхогдоо. Республикын сэбдэг хүрьһэтэй зоны сабшалан дээрэ ногоон һайса ургадаггүй. Сабшалангай ногоое богони болзор соо хуряажа абаха шухала байна.

Август — үбһэ хуряахада зохид хаһа. Бороохо, батаганашье хомор, нарата үдэрнүүдшье олон байдаг.

Колхоз, совхозуудта шефүүд туһална. Эдэнэр 3 мянган тонно үбһэ, эды шэнээн силос ба сенаж, 900 тонно бусад тэжээл бэлэдхээд байна.

Яхадта үбһэ хуряалсаха һурагшадай 100-аад отряд эмхидхэгдэнхэй. Һурагшад зундаа амаржа байгаад хүдэлнэ.

ТАСС-ай корр.

Калуга.

ҺҮ, МЯХАНАЙ ФАБРИКА

Дзержинскэ районой «Путь к коммунизму» колхоздо мал ажал промышленна аргаар эрхилхэ бүлэг байранууд Калужска область дотороо түрүүлэн ашаглалгада оробо. 800 үнеэн, 400 тугал эндэ байлгагдаха. Эндэ 3 мянга гаран тонно һүн жэл соо һаагдажа бүйлүүлагдаха гээд проектээр хараалагдана.

Бүхы хүдэлмэриинь — үнеэ һаалга, тэжээл хубаарилга, наг шабха сэбэрлэлгэ гэхэ мэтэ оньһожоруулагданхай, автомадай туһаламжаар бүтээгдэнэ. Сенаж дараха түмэр-бетон байра, тэжээл бүйлүүлхэ цех фермын дэргэдэ баригданхай.

Һү, мяха үйлэдбэрилхэ томо фабриканууд «Торбеевский», «Марьинский» совхозуудта, Мещовско районой «Коммунистический труд» колхоздо, бусад ажахынуудта мүн лэ баригдана. Теремышльскэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо гахай үсхэбэрилхэ оньһожоруулагдамал байранууд баритдажа дүүрүүтэй байна.

Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр Калугын тосхонуудта мал ажалай нэгэдхэмэл 28 байра промышленна аргаар баригдаха түсэбтэй.

ТАСС-ай корр.

Якутск.

ЭРШЭТЭ АЖАЛАЙ ОХИН

Кубаньда олон хүнэй хабаадалгатай субботник һаяхан үнгэргэгдөө. Зуугаад мянган хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд, хото, поселогуудта ажалуудаг зон овощой, үрэ жэмэсэй баян ургаса хуряахадань, тэжээл бэлэдхэхэдэнь хүдөө нютагайхидта туһалба. Завод, фабриканууудай коллективүүд габшагай бригаданууд боложо, субботнигто хабаадалсаа. Бригадануудые түрүү хүдэлмэришэд, габьяатай, суутай хүнүүд хүтэлбэрилбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Платнировско станицадахи поли, саад, огородто эртэ үглөөнһөө ажал бурьялан бусалба. Сединэй нэрэмжэтэ Краснодарска заводой хүдэлмэришэд эндэ ажаллаа. Станок бүтээгшэд механическа шэнэ мастерской, хилээмэнэй завод барихадань, ажахыда туһалба. Овощ, үрэ жэмэс хүряалсаа, кукурузын силос даралсаа.

Хүдэлмэришэдэй отрядуудтай хамта заводой концертнэ бригада, оркестрнүүд хүдөө гаралсаһан байна.

ТАСС-ай корр.

Краснодар.

ЭДИР ТАРЯАШАДАЙ СЛЕТ

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудай, һургуулиин лесничествэнүүдэй бүхэроссин слёт болоод дүүрэбэ.

Эдир тарияшад, овощ ургуулагшад, садоводууд, лесничинүүд Куйбышевска дунда һургуулиин, «Россия» колхозой поли болон саад соо эрдэмтэдтэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, үндэр баян ургасын мастернуудтай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Зуугаад һурагшад газар хахалагшадай конкурсдо хабаадалсаа, хониной нооһо хайшалагшадай, һаалишадай мүр... хидхэгдээ.

Хани нүхэсэлэй түү... най конкурс, амаралты... нүүд, спортын мүрысө... нирхолтойгоор үнгэргэгд... шадые баясуулаа.

Дайшалхы габьлагай... даһан газарнуудаар ябаа... ороһонгоо түлөө ... тэмсэн унаһан сэрэгша... расхаалта хүшөөгэй дэрг... бүүд баглаа сэсэгүүды...

Слёдой эүүгэсхэлдэ зо... даһан баяр ёһололой ... дээрэ РСФСР-эй һу... үйлэдбэриин бүхы бри... һургуулиин лесничеств... хандаһан бэшэг батала...

ТАСС-ай ...

Матвеев Курган Ростовско область.

МҮРЭНЭЙ ОЕОРТО... АЛЬПИНИАДА

Хада оодэ абирагшад... ревестник» гэжэ Бу... — Нурекскэ ГЭС-эй ... хабаадалсаһан тусхай ... бүлэг альпинистнүүдые ... кистанай ЛКСМ-эй ЦК ... лэй грамотануудаар ... Шагнагдагшадай дунда ... чемпионууд Михаил ... Геннадий Гаврилов, Ол... чев болон бусад бии.

Москва, Ленинград, ...ловск, Алма-Ата ба ... сад олон городуудай ... нүүд комсомол-залуушу... хэсэюзна габшагай ... жэл бүри ерэжэ, хүндэ... ри бүтээлсэдэг.

Альпинистнүүд мүнө... да гараагүй, хари... оёор байһан газарта 3-... нелиин нэгэдэмэл кам... саа. Станциин түр... хүсэтэ оньһонууд уһа... оруулха юм.

Хэлээр дүүлихэ ... элдэб мэргэжэлтэй 32 ... һарын туршада газар ... тэһэлжэ, 700 кубомет... гаргаһан, газарай 2 ... нюрууе ... бухэлбэн байна. Энэ ... харюусалгатай хэрэгээ ... эрхимээр бүтээгээ.

ТАСС-ай ...

Нурек.

ҮНДЭР УРГАСА... САХАЛИНАЙ САБШ...

Сахалиндахи эгэ... «Красная тымь» совх... дэлмэришэд силос дар... бөө нэгэ хахад лахи... дүүргэбэ. Сенаж, ног... лок, витаминаар ... эндэ, мүн бусад ажахы... шэмтэй түргэноор ... байнхай. Жэшээлхэд... горский» гэжэ совхо... хараалагдаһанһаа хо... ехэ сенаж бэлэдхээ... ажахынууд техникын ... нимэ амжалта түйлана...

ТАСС-ай ...

Южно-Сахалинск.

ХҮН БҮХЭНДЭ—ДУНДА ЭРДЭМ

ҮЕ САГАЙМНАЙ ЭРИЛТЭ ИИМЭ

КПСС-эй XXIV съезд юһэдэхи ...ван жэлэй туршада хаа хаана... бүгэдэ нийтын дунда һуралсал бэелүүлхэ зорилго табиһан бай... энэ жэлдэ КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Со... «Залуушуулай бүгэдэ нии...тын дунда һуралсалда оролгые ...схэхэ ба юрэнхы эрдэмэй ...нда һургуули хүгжөөхэ тухай» ...тоол тунхаглаа. Энэ хадаа ... болон правительствын ...совет һургуулида ленин... ...ёһоор анхарал хандуулжа ...дагай шэнэ гэршэ мүн.

...ймадахи табан жэлэй турша... Буряадай АССР-тэ дунда һу...ралсал бэелүүлхын тула бэлэд...хэлэй хүдэлмэри яһалаар хэгдээ. ...энэ хугасаада республика дотор ...ушэ гаран мянган хүн юрэнхы ...болон тусхай дунда эрдэм олоһон ...

...һургуулиин һуралсалай болон ...териальна үндэһэ һуури һайжа...руулагдана. Һүүлэй табан жэлэй ...туршада хамта дээрээ дүшэн до...ро мянган хүнэй һууритай һур...гуулинууд баригдаа.

...һуралсалай болон хүмүүжүүл...гын хүдэлмэри саашадань улам ...һайжаруулха талаар хүдэлмэри ...хэгдэнэ. 1971—1972 онуудай ...һуралсалай жэлэй дүн харахада, ...нэгэ класстаа дахин һуугшадай ...тоо 1966—1967 онуудайхитай ...сасуулхада, хоёр дахин үсөөрһэн ...байна. Бэрхэ багшанар жэлһээ ...жэлдэ олошорно. Жэшээнь, гурба ...гаран багшанар үнгэрһэн ...һуралсалай жэлые һайн түгэсхэ...лэ, нэгэшье үхибүүн хоёрдохи ...жэлдэнь үлөөгөөгүй. Тэдэнэй тоо...до Хурамхаанай дунда һургуули... Д. Э. Аюшеевае, Һахалиин ...дунда һургуулиһаа (Хурамхаанай ...аймаг) Л. В. Матросовае, Хоринын ...һургуулиһаа Д. Д. Дугаро...ве, Фофоновой дунда һургуули... (Кабанскын аймаг) Т. М. ...оусовае, Харланай 8 жэлэй ...һургуулиһаа (Бэшүүрэй аймаг) ...Т. Дармаевае нэрлэмээр, ...энэ багшанарые тоолохо болоо ...олон. Тиихэдэ һүүлэй хэлэн ...жэлэй туршада олон һургуулиин ...багшанарай коллективүүд һуралсалай ...100 процентын амжалта туйла...ад болонхой.

Гэбэшье арадай гэгээрэлэй ...зургаанудай, һургуулиин кол...лективүүдэй хүдэлмэридэ гори...тойгоор дутагдал бии ааб даа. ...Зарим аймагуудта бүгэдэ нии...тын найман жэлэй уялгата һурал...сал тухай хуули бэелүүлэгдэнэ...гүй. Һуралсал-хүмүүжүүлгын хү...дэлмэриин һулаар табигдаһан ...ушарта 8 класс дүүргэнгүй, һур...гуулиһаа хаядаг ушар жэл бүри ...гарна.

...үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ ...Бичурын, Кабанскын, Загарайн, ...Кяхтын, Улаан-Үдын, Хоринын ай...магуудай, Улаан-Үдэ хотын Ок...тябрьска болон Советскэ районуу...дай зарим һургуулиин 7—8-дахи ...классуудай олон һурагшад мэргэ...жэл олгодог техническэ училищинуудта, үдэшын һургуулинуудта эльгээгдэһэн гү, али хүдэлмэридэ ороһон байха юм. Тиигэжэ 1963—1964 онуудай һуралсалай жэлдэ нэгэдэхи классta абтаһан һурагшадай 88 процентнь энэ жэлдэ 8 класс дүүргэжэ гараа.

Зарим һургуулида һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һула байна. Хоринын аймагай Онинoборско дунда һургуулиин һурагшадай 82 процентнь һуралсалдаа амжалта туйлана. Тиихэдэ Хурамхаанай аймагай Аргадын, Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай дунда һургуулинуудай һурагшад хангалтагүй байна. Эдэ һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын шэнэ онол аргануудые, техническэ хэрэгсэлнүүдые хэшээлдээ мууса хэрэглэнэ, кабинедүүдэйнь түхеэрэлтэ муу. тулюураар һурадаг һурагшад бүхэнтэй хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Һургуулинуудай материальна үндэһэн һайжаруулагдана гэжэ дээрэ тэмдэглээ һэмди. Хуушан байшангууд заһабарилагдана. шэнэнүүд олоор баригдана гээшэ ааб даа. Гэбэшье зарим һургуулинуудай коллектив хуушарһан, муудаһан байшан соо хүдэлхэ баатай болоно. Хяагтын адагай, Енхорой, Дээдэ-Тайлсын, Ехэ-Нугын, Үрөөгэй дунда. Доодо-Ангарай, Нарайн найман жэлэй һургуулиин байшангууд һандаржа һалаха болонги. Мүнөө жэлдэ Хяагтын адаг, Енхор нютагуудта һургуулиин шэнэ байшан барюулхаар мүнгэн зөөри һэмологдоһон юм. Теэд «Бурятцелинстрой» гэжэ барилгын трест мүнөө болотор тэдэ һургуулиин байшан барихаяа һанаашаагүй.

Һургуули шадарай интернадуудые барилга республика доторнай нобшорһоор. Зургаа мянганһаа үлүү һурагшад гэхэ гү, али хамтын байраар дуталдадаг бүхы хүүгэдэй 37 процентнь хаана, хэнэйдэ байрлажа ном үзэхэм ааб гэжэ бодомжолхо баатай болодог. Илангаяа Прибайкалиин, Баргажанай, Яруунын аймагууд та һургуули шадарай интернат дуталдана.

Республикын Хүдөө ажахын министерство, зарим совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1969 оной январиин 27-до батлаһан тогтоолые бэелүүлнэгүй.

Тэрэ тогтоол соо республика дотор һургуули шадарай интернадуудые саашадань хүгжөөхэ тухай хэлэгдэһэн юм. Тэрэ тогтоолой ёһоор, Хүдөө ажахын министерство 1969-1971 онуудай туршада хамта дээрээ 1400 һууритай 22 интернат барюулха зэргэтэй байгаа. Теэд бүхы дээрээ оройдоол 740 һууритай 11 интернат барюулжа үрдинхэй.

1975 ондо һуралсалай шэнэ түсэбтэ, шэнэ программада оролгон гүйсэдөөр бэелүүлэгдэхэ юм.

Харин 1972 оной сентябриин 1-һээ 6-дахи классай һурагшад ород хэлэ, математикаяа шэнэ программаар үзэхэ. Тиихэдэ 10-дахи класста физикэ шэнэ программаар заагдаха юм. Тиимэһээ эдэ классуудта дурсагдаһан предмедүүдые зааха багшанар горитой хүдэлмэри ябуулха ушартай.

Эхин классуудай һурагшадай булта шэнэ программаар һурадаг болоһон ушар үхибүүдые һургуулида бэлдэхэ хэрэгтэ шэнэ эрилтэ табяа. Һургуулиин наһа гүйсөөдүй хүүгэдые хүмүүжүүлдэг эмхи зургаанууд ерээдүйн һурагшадые һургуулида бэлдэхэ талаар онсо үүргэ бэелүүлдэг. Теэд манай республикын бүхы багашуулай оройдоо 35 процентнь хүүгэдэй саадта ябана бшуу. Тиимэһээ хүүгэдэй саад олошоруулхын тула ехэ юумэн хэгдэхэ ёһотой.

Зүгөөр мүнөө сагай эгээл шухала эрилтэ юун бэ гэхэдэ, арадай гэгээрэлэй зургаануудай бүхы шатын хүдэлмэрилэгшэд, багшанар һурагшадта ном заалгые эрид һайжаруулха уялгатай. Тиигэхэ зуураа, эдир үетэнэй коммунис үзэл бодолые улам саашань хурсадхаха хэрэгтэй гэһэн эрилтэ табигдана.

Гэхэтэй хамта, бидэ эдир үетэниие ажабайдалда бэлдэнэбди. Энэ хадаа юун бэ гэхэдэ. тэдэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, ерээдүйнь мэргэжэл зүбөөр шэлүүлжэ һургаха шухала. Мүн тэдэнэй бэе махабадые шангадхажа байха шухала. Мүнөөнэй эдиршүүл багшын ама хараад лэ һууха бэшэ, харин өөһэдөө ном үзэжэ, бэеэ даагаад, эрдэм шудалжа һураха ёһотой.

Имиэ эрилтэнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо эли тодоор хэлэгдэнэ.

Эрдэм техникын эрид ехээр хүгжэжэ байһан үе сагта һургуулиин политехническэ һуралсалда онсо анхарал хандуулагдана. Политехническэ һуралсал хадаа һургуулида шудалагдадаг предмедүүдые мүнөө үеын үйлэдбэритэй нягтаар холбохо гэһэн удхатай. Тэрэ талаараа һурагшадаи үйлэдбэриин оригадануудаи, он таигын эдир харуулшадай болон хүүгэдые ниитэдэ туһатай ажалда элсүүлһэн, хүмүүжүүлгын шанартай бусадшье эмхинүүд ехэ юумэ хэхэ аргатаи, Тиимэһээ тэдэнэр саашадаа улам хүгжөөгдэхэ юм.

Эдэ бүхы асуудалые хэн шиидхэхэб? Багша. Тиимэ даа, мүнөө үеын һургуулида хүдэлжэ байһан багшанар тон ехэ харюусалгатай зон гээшэ. Партиин ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо совет багшын үмэнэ шанга эрилтэ табигдаһан. «Багша хүн хадаа,—гэжэ тэрээн соо хэлэгдэнэ,—**бүхы ябадалаараа, бүхы ажал хэрэгээрээ һурагшадта үльгэр жэшээ харуулха, коммунис һайн һайхан абари зантай, гүн суртал бодолтой, соёл болбосоролтой, залан сэхэ, гүнзэгы эрдэмтэй байха ёһотой».**

Манай үеын багшанар олон юумэ мэдэхэ, шадаха, холые хараха хурса нюдэтэй байха ёһотой болоно бшуу. Тэрээнгүйгөөр багшалжа, хүүгэдтэ ном зааха аргагүй. Ямаршье дээдэ һургуулиин диплом, олон жэлдэ хүдэлһэн дүршэл — эдэ бүгэдын зүйлнүүд үдэр бүри эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, олон юумэ уншаха, бодомжолхо ябадалһаа багшые сүлөөлдэггүй юм.

Багшын ургалтые урмашуулжа байхын тула саг үргэлжэ шалгалта (аттестаци) үнгэргэгдэхэ болобо. Тэрэнэй дүнгүүдээр шалгаржа гараһан багшанарта «Ахамад багша», «Методист багша» гэһэн нэрэ зэргэнүүд олгогдохо юм.

Профсоюз хадаа багшанарай ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, тэдэнэй байра байдалда, амаралтада анхарал хандуулха зорилготой. Ажалайнгаа дүнгэй түлөө харюусалгые ойлгодог байхаар, эдэбхи үүсхэлтэй байхаар багшанарые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ һургуулиин партийна эхин организацинууд шиидхэхы үүргэ бэелүүлхэ болоно.

Һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулбал, бүгэдэ ниитын найман жэлэй һуралсал тухай хуули бэелүүлгын бата бэхи үндэһэн болон үгэхэ юм, тиигэжэ бүгэдэ ниитын юрэнхы дунда эрдэм бэелүүлгын һуури табигдаха ёһотой. Республикын Гэгээрэлэй министерствын юһэдэхи табан жэлдэ түсэблэһэнэй ёһоор, 1-дэхи класста орогшодой 94-95 процентнь саг соогоо найман класс дүүргэдэг болохо жэшээтэй. Анхандаа нэгэдэхи класста абаһан шабинарайнгаа хэдыень саг соонь наймые дүүргүүлжэ гарганаб гэжэ һургуулиин ажал сэгнэхэдээ, харалсаха ёһотойбди.

1975 ондо найман класс дүүргэгшэдэй 95-96 процентыень дунда эрдэм олгодог юрэнхы болон тусхай һургуулинуудта абадаг болохобди. Энэ хадаа нилээд орёо шог зорилго гээшэ бэзэ. Тиимэһээ һурагшадай һургуулияа орхидог ябадалые огтолон болюулхын түлөө тэмсэхэ ёһотой болонобди.

Үдэшын болон заочно һуралсал һайжаруулха гээшэ залуушуулые юрэнхы дунда эрдэмтэй болгохо талаар нилээд ехэ удха шанартай. Мүн мэргэжэл олгодог техническэ училищинуудай зариманиинь дунда эрдэм олгодог шэглэлтэй боложо байнхай.

Юрэдөө, дунда эрдэм олгодог алишье замые дүүрэнээр хэрэглэхын тула түсэблэлгэ гээшэ нэгэ унгитай байха ёһотой. Юуб гэхэдэ, залуу үетэнэй болбосоролой түлөө харюусалгатай байһанаа мэдэрдэг хүн бүхэн үе сагайнгаа эрилтые һайн ойлгохо уялгатай бшуу.

С. ДМИТРИЕВ,
гэгээрэлэй министр.

АЖАЛ ТУХАЙ ЭРХЫЕ ХАМГААЛХА

ЮРИСТЫН ЗҮБШЭЛ

Партиин XXIV съездын ба ноябриин (1971 он) пленумэй шиидхэбэринүүд дотор манай социалис хуулиие бэхижүүлхэ, саашадань хүгжөөхэ, ниитын ба ажалай журам һайжаруулха, мүн хүн зоной хууляар олгогдоһон али бүхы эрхэнүүдые хамгаалха тухай хурсаар, эли тодоор хэлэгдэнхэй. Энээниие үндэһэ болгон, манай гүрэндэ совет хуули, ёһо гуримуудые бэхижүүлхэ, саашадань хүгжөөхэ талаар ехэхэн хүдэлмэринүүд хэгдэжэ, тэдэ хадаа хүн зоной ажал хэрэгтэ ёһоор нүлөөлжэ байнхай.

Жэшээнь, ажал тухай хуулиин бүрин түгэс сахигдаха бүри СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн, мүн бусадшье ажал хэрэгүүд урагшатай бэелүүлэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ, тус хуулиие сахилга ажалай журам һайжаруулха, хүдэлмэри бүхэниие зүбөөр эмхидхэхэ ба бусад шухала хэрэгүүдтэй нягта холбоотой байна. Эдэ бүгэдые партийна, совет, профсоюзай эмхинүүд наринаар шалгажа, хуулиин хэр зэргээр сахигдажа байһые хинан хаража байдаг. Энээнэй гэршэ—ажалһаа буруу гаргагдаһан, салин хүлһэ буруу түлэгдэһэн тухай гомдолнууд һүүлэй үедэ эли бодо багаар арадай сүүдүүдтэ ородог болонхой.

Эмхи зургаанудта, предприятинуудта, ажахынуудта өөһэдын юридическэ таһагууд хүдэлдэг болонхой юм. Тиимэ таһагууд предприятидаа совет хуулиин сахигдаха гуримые хинан шалгаха хүдэлмэрээ шангадхаһан, харюусалга ехэтэй болгоһон юм.

Гэбэшье, ажалһаа буруу гаргагдаһан хүнүүдһээ гомдолнууд арадай сүүдүүдтэ үшөөл ородог зандаа. Улаан-Үдын Советскэ районой арадай сүүд олон тиимэ хэрэг хаража үзэһэн байна. Гол түлэб хуулиин иимэ нэгэ гурим хазагайруулагдана: предприяти ямар нэгэ хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргахадаа, заабол профсоюзай нютагай эмхиин зүбшөөл абаһан байха ёһотой. Энээн тухай 1972 оной апрельдэ абтагша ажалай шэнэ кодекснууд дотор тон элеэр хэлэгдэнхэй юм. Теэд тус гурим Улаан-Үдын олохон предприятинуудта хазагайруулагдаһаар.

А. Г. Ермолаева, жэшээнь, 1972 оной февралиин 13-һаа эхилжэ, Улаан-Үдын колхозно рыногтэ хүдэлжэ байгаа. Теэд уданшьгүй, мартын 2-то, ажалһаа гаргагдашоо. Юунэй түлөө иимэ хэмжээнэй абтаһаниинь, мэдэгдэхэ юумэн үгы. Тиихэдэнь Ермолаева профсоюзайнгаа эмхидэ хандаһан байна. Тэндэшье юунэй түлөө гаргагдаһаниинь мэдэгдээгүй, рыногэй дирекци тус асуудалые зүбшөөгүй байба. Имагтал сүүдэй шиидхэбэриин гарахадал, директор нүхэр Бондарь А. Г. Ермолаевае һөөргэнь ажалдань абажа, салин абангүй байһан үеынь хүлһые түлэһэн юм.

Иимэнүүд жэшээнүүдые олые дурдажа болохо. Гэбэшье үшөө нэгэ асуудалда олониитын анхарал хандуулха дурам хүрэнэ. Хуулиин ёһоор, хүдэлмэридөө ажалай бүхэли үдэр гараагүй гү, али һогтуугаар ерэһэн хүн ажалаа шалтаггүйгөөр хаяһан гэжэ тоологдодог юм. Буряадай транспортна-экспедиционно конторын кладовщик М. И. Минеева шалгалтын гэшүүдэй элирүүлһэн дутагдалнуудые арсаад, 1972 оной февралиин 23-да үдэрэй 11 часта ажалаа хаагаад, ябашаһан байна. Энээн тухайгаа конторынгоо хүтэлбэрилэгшэдтэ хэлэжэ, шалгалта буруу дүн гаргаа, тэрэниинь элирүүлхэ хэрэг гараба гэһэн байна. Үглөөдэрынь ажалдаа үдэрэй 14 часта гараа. Хүдэлмэридөө үгы байха саг соогоо партийна ба хиналтын органуудта ороһон байна. Тиигэжэ нүхэр Минеева 1972 оной февралиин 23-да 2 час, февралиин 24-дэ 4 час ажалаа хаяһан болоно. Энээниинь үндэһэн болгоод, дирекцинь тэрэниие ажалһаань гаргажархёо.

Имэ хэмжээн хадаа ажал тухай хуулиин эгээл хатуу талань гэжэ тоотой юм. Тус хэмжээ абахынтаа урда тээ администраци хадаа ондоо хүнгэн хэмжээнүүдые абаһан, тэрэ хүниие заһаруулха гэжэ оролдоһон байха ёһотой. Теэд нүхэр Минеева тухай тиимэ хэмжээнүүд абтаагүй байхаһаа гадна, хуулиин ёһоор ажалһаа гаргагдаха үндэһэтүй аад. гаргуулшоо. Арадай сүүдэй шиидхэбэреэр нүхэр Минеева һөөргөө тэрэ ажалдаа хүдэлдэг болоо юм.

Үгышье һаа, өөрынгөө дураар ажалһаа гараһан хүнэй хүдэлмэриинь дэбтэрые үгэжэ үхэгүй ябадалнууд дайралдадаг. Энэмнай мүн лэ хуули эбдэһэн ябадал болоно гээшэ. «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин ба технологиин управлениин хүдэлмэрилэгшэ С. А. Лютиковэй ажалһаа гараһанайнь һүүлээр ажалайнь дэбтэрые үгэнгүй байһанайнгаа түлөө тус предприятиин дирекци нүхэр Лютиковтэ 99 түхэригэй яла түлэжэ һалаһан байха юм.

Бидэ эндэ ажал тухай хуулиин эгээл олоор хазагайруулагдадаг гурбан тала тухай тобшохоноор хэлэбэбди. Юундэб гэхэдэ, тэдээн тухай ажалша хүн бүхэнһөө гадна, эмхи зургаанууд, предприятинууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзай хүдэлмэрилэгшэд һайн мэдэхэ ёһотой. Имагтал ажалай хуули тухай муугаар мэдэгдэдэг газарта тэрэниие хазагайруулха ушарнууд олоор үзэгдэнэ бшуу.

Хуули бүхэн гүрэнэй, арадай ба эрхэтэн бүхэнэй аша туһада гаргагдадаг. Тиимэһээ тэрэ наринаар сахигдаха ёһотой.

М. МАРКОВА,
Улаан-Үдын Советскэ районой арадай судья.

ДУЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

ДҮРБЭН ОРДЕНОЙ КАВАЛЕР

Гомбожаб Рабданов балшар наһанһаа хойшо эрдэмэй орьёл өөдэ эрмэлзэжэ ябаа. Түрэл нютагтаа үлэжэ, хүдөө ажахые хүгжөөлсэхэ гэжэ хүсэжэ ябаһан байна. Энэ хүсэлөө бэелүүлхэ зорилготойгоор хүдөө ажахын техникум дүүргээд, Сэлэнгын аймагай Үбэр-Зөөхэйн сомоной III интернационал колхоздо зоотехнигээр хүдэлһэн байгаа. Теэд энэ мэргэжэлээрээ залуу хүбүүн удаан ажаллаагүй һэн. Удангүй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилшоо бэлэй. Тэрэ сэрэгэй албанда татагдажа, Баруун-Урдахи фронтдо ябуулагдаһан байха юм. Харьков хотоһоо холо бэшэ Холодная гора гэжэ тосхон шадар фашистнууд ехэ хүсэтэйгөөр дbooтолжо эхилбэ. Одоол энэ үдэр залуу сэрэгшэ эгээн түрүүшынхиеэ дариин утаа үнэрдэһэн, ехэ буугай һомонуудай эшхэрхые, газарай доһолтор тэһэрхые дуулаһан байна.

— Газар тэнгэри хоёрои ниилэһэн шэнги болоходонь, досоо жэхыдэһэ хүрэмөөр байгаа һэн. Дайсанай хүсэн даншье һаа булюу байжа, манайхидай дундаһаа олохон сэрэгшэд алуулһан, шархатаһан байна. Гэбэшье бидэнэр алхамшье гэдэргээ сухарингүй, эрэлхэг зоригтойгоор тэмсээ һэмди, — гээд запасай майор Гомбожаб Аюшеевич мүнөө һанан хөөрэдэг.

Тэрэ үдэрһөө эхилжэ Г. А. Рабданов хатуу шанга байлдаануудта нэгэнтэ бэшэ хабаадалсаа. Буряадай зориг түгэлдэр хүбүүн Курска дүхэригэй суута байлдаанда оролсоһон, Днепр мүрэниие гаталалсаһан, Польшые сүлөөлэлсэһэн байха юм. Гомбожаб Аюшеевич Балтиин далай дээрэ агуу илалтын үдэрые угтаа һэн.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ эрэлхэг зориг харуулһанайнгаа түлөө Г. А. Рабданов дайшалхы дүрбэн орденоор, арбан медаляар шагнагдаһан байна.

Мүнөө Гомбожаб Аюшеевич наһанай амаралтада гараһаншье һаа, харюусалгатай ажалда хүдэлһөөр зандаа.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: запасай майор Гомбожаб Аюшеевич Рабданов.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой эмаль цех халаан соогоо 2 мянган кастрюли бүтээн гаргана. Манай зураг дээрэ — эмаль галдадаг пеэшэн. Тус пеэшэн 840-900 градус халуунтай эмаль цехэй хүдэлмэришэд Валентина Юдина (бригадир) Шура Балаганская гэгшэд СССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын тула ажалдаа эршэмтэйгээр оролдоно.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАНА

...Буряй-һубагай хүн зон хирэ ...болоод лэ тосхонойнгоо ...тээшэ гэшхэлдэг. Кино, кон...цертдэ ярана гү гэжэ һонир...хоо.

— Лекцидэ ошохомнай, — ...харюусадаг юм.

...Энэ юуб гэхэдэ, Түнхэнэй ...аймагай Толтойн дунда һур...гуулиин «Знание» бүлгэмэй эхин ...организацинин гэшүүд һүүлэй үе...дэ ажал хүдэлмэрээ нилээд эдэб...хитэйгээр ябуулдаг болоо. «Зна...ние» бүлгэмэй эхин организа...цие тус һургуулиин багша Д. Г. ...Бадмалов хүтэлбэрилнэ. Хүн зоной ...дунда һургуулиин политическэ, ...экономическа эрдэм дэлгэрүүл...хын түлөө һургуулиин бүхы ...коллектив оролдоно. Багшанарай ...коллективэй 75 процентнь ...«Знание» бүлгэмэй эхин органи...зацинин гэшүүд юм. Лекционно ...хүдэлмэриин тодорхой түсэбүүд ...үйлэдбэриин бүхы участогуудта ...Багша Л. Д. Истаевагай хү...тэлбэрилдэг атеизмын асуула...гаар эмхидхэгдэһэн секци һай...наар хүдэлнэ. Толтойн һургуу...лиин багшанар ганса лекци ун...шадаг бэшэ, мүн аман үгын жур...нал, тематическа үдэшэнүүд, ...хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг.

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 ...жэлэй ойдо зорюулан, ниитэ-по...литическэ хүдэлмэриин түсэб ...табигданхай. Тэрэ түсэб дүүр...гэхэдэ Толтойн дунда һургуу...лиин багшанар эдэбхитэйгээр ха...баадана. «Восточные Саяны» ...колхозой партком лекторнүүдэй ...хүлэгтэ ходо туһа хүргэжэ ...байдаг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

П. АФАНАСЬЕВ.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатай үенүүдэй нэгэн — ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэл эхилшэбэ. Бидэнэр, худалдаа наймаанай ажалшад, энэ хэрэгтэ хам оролсожо, хүдөөгэй хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалалсаха зорилго табинхайбди.

Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ хэрэгтэй болохо эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, зэр зэмсэгүүдые бидэнэр жэлэй түрүүшын кварталай үедэ захижа, энэ ехэ ажалай эхилтэр асаруулһан байнабди.

Мүнөө хүдөөгэй 53 магазин, 5 автолавка, 3 морин ашаа ба хүдөөдэ, малшадай байрануудта нээгдэһэн саг үргэлжын 18 лавкада эд бараан үгтэжэ, үбһэшэд, малшад хангагдана. Бидэнэр эртээнһээ колхозууд, совхозуудһаа захилнуудые абажа, ажахынуудай партийна организацинуудтай, сомоной соведүүдтэй хамтаржа бэелүүлхэ ёһотой хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, баталһан байнабди. Энээнэйнгээ үндэһөөр худалдаа наймаанай түсэб, автолавкануудай маршрут табигдажа, зунай үедэ эгээл холын малшадай, үбһэшэдэй хэрэглэхэ эд бараа, эдеэ хоол абаха арга олгогдоо.

Нютаг бүриин магазинуудта хажуур, алха, дүшэ, аргамжа, тэргэ, хомууд гэхэ мэтэ элбэгээр асарагдажа тараагдаа.

НАЙМААШАДТАШЬЕ ХАБААТАЙ

Энээнһээ гадна автолавкануудта политическэ хүдөө ажахын талаар, мүн уран зохёолой номууд үгтэнхэй, наймаалагдаха байна.

Нютаг бүриин худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүд ба колхозууд, совхозууд өөһэдынгөө машинануудта эд бараа ашажа, саг үргэлжэ ябажа байха ёһотой юм. Эдэ бүгэдэ хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлгэ шалгажа, хинажа байхын тула райпогой правлениин гэшүүд, харюусалгата албан тушаалтад нютаг бүридэ хубаарилагдажа табигдаба.

Энээнһээ гадна, манай аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд воскресенигүүдтэ гаралсажа, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хододоо хабаадалсахаар уялгалагдаа. Райпогой хүдэлмэрилэгшэд дүтынгөө «Победа» колхоздо 30 центнер модоной ногоон набша намаа бэлдэжэ тушаагаа, 2 гектар куузику таряад, мүнөө харууһалжа байна. Энээнээ өөһэдөө хуряажа, ургасыень малшадта тушаахабди. Гадна, субботник, воскресенигүүдтэ ходо ябалсажа, хүдөөгэйнгөө нүхэдтэ туһа хүргэжэ байхабди.

П. СЕНЬКОВЕЦ,
Захааминай райпогой түрүүлэгшын орлогшо.

ТАДЖИГАЙ ССР. **В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Кайраккумай ковер нэхэлгын фабрика республика доторoo түрүү предприятинуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Тэрэ жэлдээ 3,5 миллион дүрбэлжэн метр хүрэтэр ковер нэхэн гаргадаг.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Комбинадай бэлэдхэлгын цех соо. Хүдэлмэришэд Н. Панжинская (зүүн гарһаа), О. Розиева гэгшэд ковер нэхэлгэдэ хэрэгтэй зүйлнүүдые бэлэдхэжэ байна.

ШЭНЭ БАЙДАЛАЙ 27 ЖЭЛ

Японой колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө Корейн сүлөөлэгдэһөөр 27 жэлэй ой—августын 15 гүйсэбэ. Эдэ жэлнүүдтэ Арадай засагта Корейн экономикын, гэгээрэлэй, соёлой ба эрдэм наукын һалбаринуудта ехэ амжалтануудые туйлаа. Японой дарлалта мүлжэлгэ доро байха үедэхи бүхы Корейн жэлэй турша соо бүтээн гаргадагай шэнээн продукциие мүнөө республикын промышленность хоёр долоон хоногой турша соо үгэдэг юм. Машина бүтээлгын промышленность нилээд хүгжөө. Мүнөө республика доторхи эгээн ехэ Тээнска электромеханическа завод 1948 ондо орон дотор үйлэдбэрилэгдэдэг байһантай адли продукци оройдоол үдэр хахадай турша соо бүтээдэг. 1970 ондо электрын элшэ хүсэ абалга 16 миллиард 500 миллион киловатт-часта хүрэһэн байна. Мүнөө республикын хүн бхүэндэ 1,184 киловатт-час хүртэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ тепловой электростанцинуудай хүсэн 11 дахин ехэ болоо. 1946 ондо зөөгдэдэг байһан бүхы ашаае мүнөө республикын түмэр зам оройдоол 16 үдэрэй турша соо хүргэхэ газартань абаашадаг болонхой.

Хүдөө ажахын һалбаринуудта Арадай засагта Корей гайхамшаг амжалтануудые туйлаа. Ороһото ургамалнуудай, тодорхойлон хэлэбэл, барайгарай ургаса ехэ болоо, мяха, жэмэс ба бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгэ нилээд нэмээ.

Орон дотор арадай засагай тогтоогдоһоной һүүлээр гэгээрэл, соёл культура хурдан түргөөр хүгжэһэн байна. Мүнөө 2.690 мянган хүн гэхэ гү, али республикын бүхы зоной дүрбэнэй нэгэ хубинь һурана, юрэнхы эрдэм шудалха дунда һуралсал орон дотор амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. 425 мянга үлүүтэй инженернүүд, технигүүд, мэргэжэлтэд арадай ажахын элдэб һалбаринуудта ажаллана. Энэнь 1953 онойхитой сасуулхада, 19 дахин олон болоно бшуу. Арад зоной байдал һайжаржа, соёл культура хэлбэришэгүй дэбжэнэ.

Уласхоорондын оршом соо Корейн Арадай Демократическа Республикын нэрэ хүндэ жэлһээ жэлдэ ургана. Мүнөө КНДР Европын, Африкын, Азиин, Латиин Америкын олон оронуудтай дипломатическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбоо тогтоонхой.

Корейн Арадай Демократическа Республикын Урда Корейн хоорондохи харилсаа холбоонууд һүүлэй үедэ заһаржа байна. Корейн Ажалай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Министрнүүдэй кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ дурадхал оруулһан байгаа. Энэ үүсхэлһээ уламжалан, КНДР-эй, Урда Корейн тусхай түлөөлэгшэдэй хоорондо һаяхан Пхеньянда, Сеулда хөөрэлдөөнүүд болоо.

КНДР-эй правительство июлиин 31-дэ мэдүүлгэ хэхэдээ, «Корейе эбэй ёһоор» дары нэгэдүүлхэ оршон байдал хангаха тухай» пунктын Генеральна Ассамблейн болохоёо байгаа сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табиха тухай зарим гүрэнүүдэй түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй ООН-до оруулһан дурадхалые тэрээн дотороо дэмжэһэн байха юм. Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ асуудал тушаа Корейн хараа бодолые, Урда Корейһээ американ сэрэгүүдые гаргуулхын түлөө корей арадай тэмсэлые Советскэ Союз бүрин дэмжэнэ.

Совет-корейн хоорондохи харилсаанууд амжалтатайгаар хүгжэнэ. Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбоо тогтоохо тухай 1966 оной июньдэ Москвада баталагдаһан хэлсээн хоёр талын үрэ ехэтэйгээр хүгжэхэ, үндэһэ һуури байгуулна. Энэ хэлсээнэй үндэһөөр, Ким Чагай нэрэмжэтэ металлургическа заводые үргэдхэхэдэнь, Пукчанска теплоэлектростанци, нефть болбосоруулгын завод, аммиак үйлэдбэрилхэ завод ба промышленна бусад барилгануудые хэхэдэнь. Корейн Арадай Демократическа Республикада Советскэ Союз ехэ туһа хүргэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныйн 1969 оной майда, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров түрүүтэй совет делегациин 1970 оной август соо КНДР-тэ айлшалһан ушар Советскэ Союзай ба Корейн Арадай Демократическа Республикын арадуудай хоорондын хани барисаата харилсаа холбоое хүгжөөхэ шэнэ шата болоһон байна. Корейн сүлөөтэ байдалтай, болоһоор 27 жэлэй ойн үдэрөөр дашарамдуулан, ажалдаа, ажабайдалдаа ехэ амжалтануудые туйлахыень аха дүү ороной ажалшадта совет арад хүсэнэ.

П. ГРИШАЕВ,
(ТАСС).

ФУТБОЛ

ГУРБАН ҺУУРИ УРАГШАА

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зонын футболистнууд гурбадахи хахадайнгаа уулзалгануудые үнгэргэжэ, эндэ шүүжэ гараһан командануудынь урагшаа тэгүүлжэ эхилбэ. Августын 10-най үдэр арбан команда наадаһай байна. Нааданайнь дүн хаража үзэхэдэ, эндэ шүүжэ гараһан командань урагшаа дабшажа гараба. Жэшээнь, мүрысөөнэй таблица толгойлжо ябаһан Благовещенскын «Амур» команда айлшаар ерэһэн Владивостогой «Луч» командын футболистнуудые 1:0 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, хойноһоо тэгүүлжэ ябаһан командада хүсэгдэхэеэ болинтобо. Мүн хоёрдохи һууридa гараад ябаһан Урда-Сахалинай «Сахалин» команда өөрынгөө стадион дээрэ Хабаровскын футболистнуудтай наадаһан байгаа. Тиин эдэнэр айлшадаа 3:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, эрхимлэгшэһээ хоёрхон очкогоор гээгдэжэ, хоёрдохи һууридаа үлэхэ баатай болобо. Энэ наадaнда хабаадалсаагүй Ангарскын «Старт» гурбадахи һууридаа үлэбэ. Тиихэдэ гурбан командануудай — Красноярскын «Автомобилист», Братскын «Сибиряк», Шэтын футболистнууд аб адлихан 23-аад очкотой болонхой, удаадахи һууриин түлөө хоорондоо ана мана тулалдажа ябаһан юм. Харин эндэ Братскын футболистнууд Шэтын командада айлшалхадаа, талмайн эзэдые 1:0 тоотойгоор шүүгээд, аян замаа саашань үргэлжэлүүлбэ. Тиин «Сибиряк» командын футболистнууд мүнөөдөө дүрбэдэхи һууридa гараба. Нүгөөдэ командань — өөрынгөө стадион дээрэ Эрхүүгэй «Аэрофлот» командатай наадаһан «Автомобилист» уулзалгаяа 0:0 гэһэн тоотойгоор түгэсхэжэ, нэгэл очко өөртөө бэшүүлбэ.

Тэрэшэлэн энэ үдэр өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан манай «Сэлэнгэ» команда айлшаар ерэһэн Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командые 2:1 тоотойгоор шүүхэдээ, урагшаа гурбан һуури дабшаһан байна. Мүнөө «Сэлэнгэ» командын футболистнууд ээлжээтэ наадануудаа үнгэргэхөөр Алас Дурна зүг руу аян замаа үргэлжэлүүлбэ. Түрүүшынгээ наада үсэгэлдэр Владистогой «Луч» командатай үнгэргэбэ. Удаадахи уулзалгануудаа — августын 18-да Урда-Сахалинай «Сахалин» командатай, августын 22-то Хабаровскын СКА, августын 26-да Благовещенскын «Амур» командатай үнгэргэхэ юм. Эдэ наадануудаа гоё һайханаар, эрхимээр үнгэргэжэ шадаа һаа, манай «Сэлэнгэ» мүрысөөнэй таблицада өөрынгөө байдалые һайжаруулжа шадаха һэн.

Августын 30-да өөрынгөө стадион дээрэ нэгэ уулзалга үнгэргөөд, «Сэлэнгэ» команда Сибириин хото городуудаар айлшалха юм. Хазаха гэхэдэ, альган холо гэдэгтэл, манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд тээсгэнэй өөрынгөө стадион дээрэ наадан бүхэнөө һайнаар үнгэргөө һаа, иимэ шахардуу байдалда орохогүй һааб даа. Эдэ наадануудаа хэр зэргэ үнгэргэжэ, хэдэн очко нэмэнхэй тоонто нютагаа бусажа ерэхэнь ааб гээд лэ футболой наадaнда дуратайшуул үдэр бүри радиогоо шагнажа, газетээ уншажа һуухамнай гээшэ бэзэ.

Танай анхаралда августын 14-нэй байдалаар али командын түрүүлжэ ябаһан тухай мэдээсэл толилогдобо.

Командануд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очконууд
1. «Амур» Благовещенск	23	14	6	3	29—11+18	34
2. «Сахалин» Ю-Сахал.	23	13	6	4	30—15+15	32
3. «Старт» Ангарск	22	11	3	8	27—21+ 6	25
4. «Сибиряк» Братск	23	9	7	7	21—18+ 3	25
5. «Автомобилист» Красн	22	10	4	8	25—19+ 6	24
6. СКА Шэтэ	24	7	9	8	28—26+ 2	23
7. СКА Хабаровск	24	7	5	12	29—29+ 0	19
8. «Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	23	6	7	10	20—26— 6	19
9. «Вулкан» П-Камч.	23	5	8	10	15—26—11	18
10. «Аэрофлот» Эрхүү	24	5	8	11	13—27—14	18
11. «Луч» Владивосток	23	4	9	10	14—28—14	17

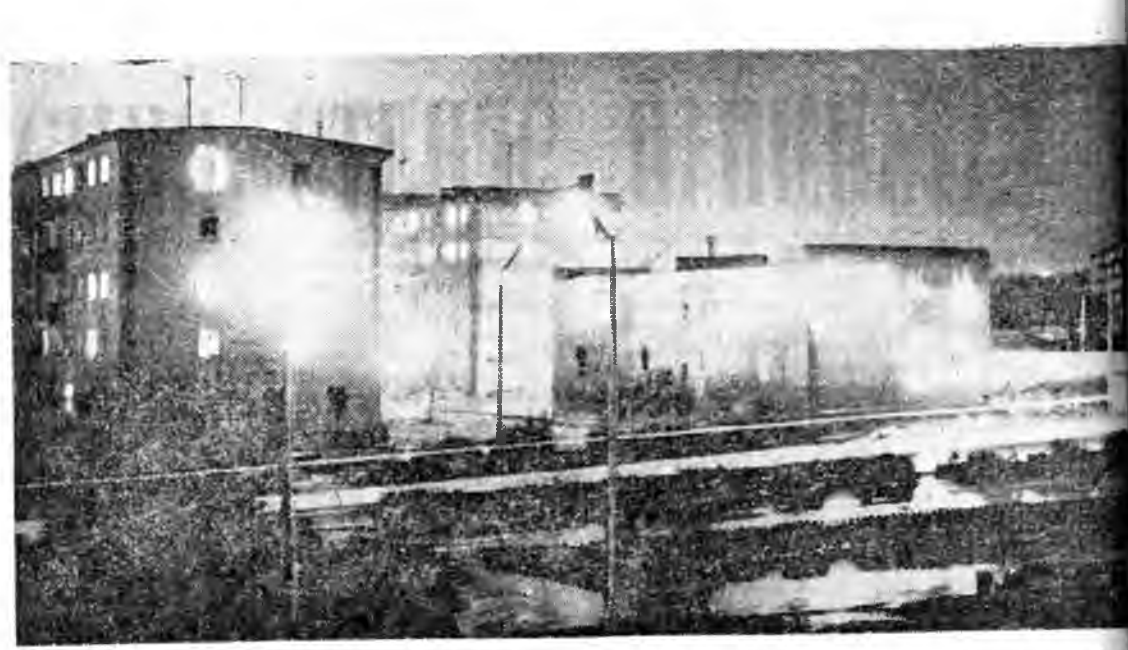

Улаан-Үдэ һүниндөө

А. МАНТАЕВАЙ фото

ПЕНСИОНЕРНҮҮДЭЙ АЖАЛ

Нёдондо жэлдэ хура бороо орожо, Дээдэ-Ториин «Уулзар» гэжэ газарта Ториин горхон дээрэ табигдаһан 22 метр модон хүүргые үерэй уһан эбдэжэрхиһэн байгаа. Тэрээнһээ хойшо тэбхэр жэл үнгэрбэ. Зэдын аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй аймаг доторхи харгы зам заһабарилха таһаг энэ хүдэлмэриие хэжэ амжаагүй.

Энээниие һайнаар ойлгоһон Оёорой совхозой Дээдэ-Ториин отделениин хэдэн пенсионернүүд: Доржи Занаевич Гармаев, Дагба Доржиевич Дашиев, Цырен-Доржи Нимаевич Нимаев гэгшэд үүсхэл гаргажа, һайн дураараа хүүргэ барихаар шиидэһэн байгаа. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэнэртэ туһалхыень залуушуулые нэмэжэ үгөө һэн.

Пенсионернүүд хоёр һарын туршада ажаллажа, мүнөө Дээдэ-ториинхид хүүргэ дээгүүрээ харайлгалдадаг болонхой.

Тус барилгашад бүришье харюусалгатай ажал абахаар мүнөө шиидэбэ. Соёлой байшангай барилга нёдондо дүүргэгдээгүй үлэшөө юм. Эдэнэр клубай модо урлаха ажал дүүргэжэ, Совет засагай 50 жэлэй ойн баярые угтаха гэжэ хэлсээ. Барилгада хэрэгтэй модон бусад материалаар һаадгүй хангаа һаань, тэдэнэр хэлэһэндээ хүрэхэл байха.

Д. НИНДЫПОВ,
аймгүйсэдкомой таһагые даагша.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

КРЫМДЭ БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА:
БАТА НЭГЭДЭЛ, НЯГТА ЖАГСААЛ

Социалис оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэ хэһэн хани ёһоной уулзалгын дүнгүүдые дэлхэйн олониитэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэһэн зандаа. Олон тоото эдэ мэдээсэлнүүд сооһоо. гол һудаһыень, гол шухалынь тобойлгон хараха болоо һаа, иимэ байна. Крымдэ болоһон уулзалга хадаа аха дүү партинуудай социалис гүрэнүүдэй нягта жагсаалые, өөнэд хоорондынь ажал ябуулгые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ томо алхам мүн, социалис хани нүхэсэлэй эбдэршэгүй нэгэдэлтэй байһанай толотомо, үнэншэмэ гэршэ мүн гэжэ сэгнэгдэнэ.

Социализмын аха дүү оронууд хамтааран, ээм ээмээ түшэлсэн, шэнэ общество байгуулна, уласхоорондын оршомдо нэгэдэмэл хүсөөр тэмсэнэ. Тэдэнэй баримталдаг эб найрамдалда дуратай эдэбхитэй гадаадын политикын тон зүб, дайшалхы шэнжэтэй байһые, КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан эб найрамдалай программын уласхоорондын ехэ удха шанартай байһые Крымдэ болоһон уулзалга батадхан харуулаа. Социалис гүрэнүүдэй баримталдаг гадаадын политикын иимэ хараа шугамай һайн һайхан үрэ дүнгүүдынь Европодо илангаяа эли тодоор харагдана. Энэ түби хадаа хэдэн зуун жэлэй туршада гүнзэгы ехэ арсалдаанай ба шуһата тулалдаанай гол газар байһан юм.

Өөрынгөө түүхын хубилалтын шатада хүрэһэн мүнөөнэй Европодо политическэ шэнэ амисхал улам эли тодоор үзэгдэнэ. Энэ хадаа социалис оронуудай эб найрамдал хүсэһэн эдэбхи үүсхэлэй сэхэ үрэ дүнгынь мүн болоно. СССР болон ПНР-эй ФРГ-тэй баталһан договорнуудай хүсэндөө ороһон ябадал ёһотойл түүхэтэ ушар мүн. Эдэ договорнууд Европодохи мүнөөнэй хилэнүүдэй хубилашагүй байһые батадхаха зуураа, түгшүүрилтэ байдал улам саашадань һуларуулха зам нээжэ үгэнэ. Энэ түби дээрэхи оршон байдалые үндэһөөрнь һайжаруулхын тулада, «Хүйтэн дайнай» хойшолонгуудые хүсэдөөр дабан гарахын тулада эдэ договорнууд, Баруун Берлин тушаа баталагдаһан дүрбэн гүрэнэй хэлсээн, ФРГ ба Баруун Берлинэй сенадтай ГДР-эй баталһан хэлсээнүүд, Францитай, мүн Баруун Европын бусад хэдэ хэдэн гүрэнүүдтэй социалис оронуудай алишье талада аша туһатай харилсаа холбоо хүгжөөһэн ушар һайн эрхэ нүхэсэл байгуулна. Аюулгүй байдал сахиха, харилсаа холбоо хүгжөөхэ талаар зарлагдахаяа байһан бүхы Европын зүблөөн мүн лэ һайн һайхан эдэ зорилгонуудта зорюулагданхай. Энэ зүблөө зарлаха үүсхэл Советскэ Союз ба социалис хани нэгэдэлэй бусад оронууд гаргаа һэн. Тобшохоноор хэлэхэдэ, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал эли бодо һуларуулагдажа байна. Энэ хүгжэлтэ хадаа улам гүнзэгы шэнжэтэй боложо, уласхоорондын байдалай али бүхы шэнэ һалбаринуудые хабаадуулжа, уласхоорондын харилсаануудта бэеэ даанхай байдалай, тэгшэ эрхэтэй байлгын, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, бэе бэедээ аша туһатай байлгын гол ёһонуудай бэелэн батажаха хэрэгтэ туһална бшуу.

Социализмын оронууд уласхоорондын оршомдо социальна талаараа ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһые эрид шууд, хэлбэришэгүйгөөр аршалан хамгаална. Совет-американ хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн уулзалгын дүнгүүд энээндэ эли тодо жэшээ мүн болоно. Тэрээнтэй хамта социалис оронууд эб найрамдалда дуратай политика хэлбэришэгүйгөөр ябуулха зуураа, тэрэнэй империализмын ээрхэг түримхэй һэдэлгэнүүдтэ хатуу шанга харюу үгэхэ ябадалтай, мүн бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө арадуудай хэдэг үнэн зүб тэмсэлые эрид шууд дэмжэлгэтэй зүбөөр таaралдуулдаг юм. Социалис хани нэгэдэл — баатарлиг вьетнам арадай үнэн сэхэ хани мүн. Энэ арад хадаа американ империализмын ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү эрэлхэг зоригтой тэмсэл хэжэ байһаар. Социализмын аха дүү оронууд эзэмдэһэн араб бүхы газар дайда дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдые бүрин гаргахын түлөө, хамтааран, нэгэдэмэл хүсэтэйгөөр тэмсэнэ. Советскэ Союз, социализмын бусад оронууд империализмын ээрхэг түримхэй политикада зүрюулэн, эб найрамдал эдэбхитэйгээр хамгаалха, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ гэһэн политика баримталдаг юм.

Социалис хани нэгэдэлэй оронуудай хүсэ шадал, бата нэгэдэл үдэрһөө үдэртэ улам бэхижэнэ гэжэ ажабайдал батадхан харуулна. Крымдэ болоһон уулзалгын дүнгүүдые үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хадаа социалис хани нэгэдэлэй оронуудай жагсаалайнь улам бэхижэжэ байһые онсолон тэмдэглээ. Энэ уулзалгын харуулһанай ёһоор, иимэ бэхижэлгэ улам хүсэтэй боложо байна. Энэ ушар аха дүү оронуудай уласхоорондын оршомдо туйлаһан амжалтануудые батадхаха, улам хүгжөөхэ байһанай, мүн социализм ба коммунизм байгуулха замаар урагшаа дабшалтын шиидхэхэ эрхэ нүхэсэл мүн болоно.

БУЗАР БУЗАГАЙ РАСИЗМЫЕ ҮГЫ ХЭХЭ

Хүнүүдэй эрхэнүүд тушаа ООН-ой комиссиин сесси Танзаниин ниислэл хотодо хүдэлмэреэ эхилбэ. Урда Африкын Республикада, Урда Родезидэ ба Мозамбигта расистнууд болон колонизаторнуудай хэжэ байгаа хүн зондо эсэргүү гэмтэ ябадалнууд энэ сессиин гол асуудал болоно.

Африкын газар дээрэ энэ комиссиин өөрынгөө сессиие анха түрүүшынхиеэ зарлаһан ушар дэмы бэшэ. Эгээл эндэ, хара шарайтанай ажаһуудаг түүнии урда зүгтэ, расизм ехээр дэлгэрэнхэй бшуу. Эндэ хүнүүдэй эгээл юрын эрхэ болон нэрэ хүндые бүдүүлигээр доромжолхо ябадал илангаяа ехээр дэлгэрэнхэй, тэсэшэгүй шэнжэтэй болонхой. Дэлхэйн энэ районда һуудаг үндэһэн хүн зон хүдэлмэриин үхэр малда адли болгогдонхой, тэдэниие сагаан шарайтай расистнууд, колонизаторнууд зэрлиг шэрүүнээр дарладаг байха юм.

Урда Африкын Республикын үндэлэн улад зон концлагерь шэнги бантустануудта хүсөөр хаагданхай. Иимэ бантустанууд Намибиин газар дээрэ мүн лэ байгуулагдана. Урда Африкын Республикада 15 миллион африканецуудта 13,7 процент газар үгтэнхэй, тиигээд энэ газарынь ямаршье үрэжэлгүй, элдүүрилхын аргагүй юм. Үлөөшэ 86,3 процент газарынь сагаан шарайтанай мэдэлдэ байдаг. Энэ ороной бүхы хүдэлмэриин хүсэнэй дүрбэнэй гурбан хубинь болодог африканецуудай сагаан шарайтай хүдэлмэришэдэй хэһэн ажалһаа һураггүй багаар түлэгдэдэг. Горнорудна промышленностьда, жэшээнь, африканец сагаан шарайтай хүндэ орходоо 15 дахин, хүдөө ажахыда 30 дахин бага түлбэри абадаг байха юм. Сагаан шарайтай хүнүүд орон доторхи улад зоной оройдоол 20 процентнь болодог. Тэдэнэй хубида национальна доходой 74 процентнь хүртэдэг.

ЮАР-ай, Урда Родезиин, тэрэшэлэн Мозамбигай болон Португалиин бусад колонинуудай үндэһэн улад зон ажабайдалай бусад һалбаринуудай талааршье доромжолуулжа байдаг. Жэшээлхэдэ, ЮАР-ай городуудта жэл бүри хахад миллионһоо үлүү африканецууд арестовалагдадаг байна. Эдэ хүнүүд имагтал пропускяа өөртөө абажа ябаагүй дээрэһээ арестовалагдадаг байха юм. Арһа яһанай илгаа гаргадаг засагаархид эдэ хүнүүдые гэмтэ ябадал хэгшэд шэнгеэр хэһээдэг. Һуралсалай талаар үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг ябадал юундэ хүргөөб гэхэдэ, африканецуудай 62 процентнь юрэдөө ямаршье һургуулигүй, 1 процентһээ үсөөниинь дунда һургуулитай, оройдоол 0,05 процентнь университет дүүргэһэн дипломтой.

Энэ орон дотор африканецуудай профсоюзай ба ниитын бусад организацинуудай ажал ябуулга хоригдонхой. Түрмэ түшэнүүдтэ 10 мянган патриодууд зобожо, тулижа байдаг. Тэбэшье арһа яһанай илгаа баримталһан хуулинуудшье, хатуу шэрүүн гүрдэлгэ мүрдэлгэнүүдшье үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада эсэргүү африканецуудай хэдэг тэмсэлые, хүнэй эдлэхэ эрхынгээ түлөө тэдэнэй хэдэг тэмсэлые болюулжа шадахагүй. Тэдэнэй тэмсэлые ООН-ой олохон гэшүүн-оронууд бүри нэтэрүү шангаар дэмжэдэг юм. Энэ баримта бүмбэрсэг дэлхэйн эрхэ сүлөөдэ дуратай хэдэн зуугаад миллион хүнүүдэй дура зоригые харуулна.

Ю. КОРНИЛОВ,
З. ПОЛИКАРПОВ,
(ТАСС).

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

УЛААН-БААТАР

Хүгжэлтын шухала эрхэ нүхэсэл

ТАСС

Бусад социалис оронуудтай харилсаа холбоо тогтоолго социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха арга боломжо Монголой Арадай Республикада олгоно гэжэ СЭВ-эй һаяын сессиин дүнгүүд тушаа Улаан-Баатарай радиогой шэнжэлэл дотор хэлэгдэнэ.

Социалис хани харилсаата оронуудай экономическа холбоо барисаандахи шэнэ шатые нээһэн социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной программа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула шухала хэмжээнүүд СЭВ-эй оронуудта, абтажа байна гэжэ шэнжэлэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хани харилсаата нацинуудай бүрин эрхэтэ гэшүүн — МНР-эй экономическа хүгжэлтын хурдан түргэн дабшаса хангаха асуудалнуудта тус программа соо ехэ анхарал хандуулагдана. Аха дүү оронуудай али бүхы туһаламжын ашаар, Монголой Арадай Республика богони болзор соо үйлэдбэриингөө хүсэ нэмээжэ шадаха гэжэ радиогой шэнжэлэл дотор тэмдэглэгдэнэ.

БОНН

ЗҮБ ЗАМААР

ТАСС

Советскэ Союз ба ФРГ-гэй хоорондо хоёр жэлэй урда тээ Москвада баталагдаһан договор Европодохи политическэ оршон байдалые, Федеративна Республикын гадаадын политическэ байдалые һайжаруулаа гэжэ, московско договорой хоёр жэлэй ойтой дашарамдуулаи ФРГ-гэй правительствын хэһэн мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Бонндо болоһон пресс-конференци дээрэ ФРГ-гэй правительствын тусхай түлөөлэгшэд иимэ мэдүүлгэ уншаһан байна. Политическэ оршон байдалай иимээр хубилаагүй һаань, ПНР ба ФРГ-гэй хоорондын договор, Баруун Берлинэй асуудалаар дүрбэн гүрэнэй хэлсээн, ГДР ба ФРГ-гэй хоорондын транспортна договор баталагдахагүй байгаа гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана.

ФРГ-гэй канцлер Брандт Бонндо журналистнуудтай уулзахадаа, Совет-Баруун Германиин договор шухала удхатай гэжэ тэмдэглэһэн байна. Энэ договор Европо, уласхоорондын оршом соо Федеративна Республикын нэрэ хүндые бэхижүүлээ гэбэ. Европын социалис оронуудтай харилсаа холбоогоо заһаруулха политика манай правительство бэелүүлхэ байха гэжэ Брандт хэлээ.

Хоёр ороной хоорондо тааруу харилсаа холбоо тогтоохо һайн үндэһэ һуури СССР ба ФРГ-гэй хоорондын договор байгуулна гэжэ Бундестагтахи СВДП-гэй фракциин түрүүлэгшэ В. Мишник СВДП-гэй хэблэлэй албанай тунхаглаһан мэдүүлгэ дотор тэмдэглэбэ.

ХАНОИ

БОМБОДОЛГО БОЛЮУЛХА!

ТАСС

Августын 10-да Винь хотые, Хайфоной оршон тойрондохи һуурин тосхонуудые, Нинь-бинь ба Тханьхоа провинцинуудай захиргаанай түбүүдые американ авиаци бомбодоо гэжэ ДРВ-гэй МИД-эй түлөөлэгшын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Тхайбинь, Намха, Хатинь, Куангбинь провинцинуудай хүн зоноор олон районуудые дээрмэшэд зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһон байха юм. «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд Виньлинь зонодо хэдэн арбаад тонно бомбо хаяа. Тиихэдэ Хатинь провинциин, Виньлинь зонын эрье шадарай нютагуудые американ флодой корабльнууд буудаһан байна.

Амгалан зоной дунда шархатаһан, алуулһан хүнүүд олон, предприятинууд, байрын гэрнүүд, даамбануудай участогууд һандаргагдаа.

Гэмтэ ябуулгануудыень баримтануудай балшыса гэршэлжэ байбашье, Хойто Вьетнамдахи ажахын барилгануудые, даамбануудые, уһанай хаалтануудые, бусад түхеэрэлгэнүүдые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр зорюута бомбодожо байһые США-гай правительство арсаха һанаатай гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Хойто Вьетнамай нютагуудые бомбодолгоёо, портнуудтань минэ табилгаяа дары болюулжа, Вьетнамай Демократическа Республикын бэеэ даанхай, аюулгүй байдалда бүдүүлигээр хамаархаяа болихо эрилтэ ДРВ-гэй МИД США-гай үмэнэ табина гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

ЭЭЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГАНУУДЫЕ БУРУУШААНА

ТАСС

ДРВ-гэй уһанай хаалтануудые, бусад түхеэрэлгэнүүдые американ авиациин бомбодожо байһыень США-гай түрүү үзэлтэй олониитэ буруушаана.

Вьетнамда американ дээрмэшэдэй үйлэдэжэ байгаа гэмтэ ябуулгануудые буруушааһан демонстраци американ флодой эгээн ехэ баазануудай нэгэн — Бангор гэжэ сэрэгэй портдо (Вашингтон штат) болоо. Дайн сэрэгтэ эсэргүү «Арадай блокада» гэжэ һая байгуулагдаһан нэгэдэлдэ, «Эб найрамдал ба үнэн зүб ябадал хамгаалха арадай нэгэдэл» гэдэг олондо мэдээжэ эмхидэ хабаатай хэдэн зуугаад хүн Сиэтлһээ (Вашингтон штат), Портлэндэһээ, Юдженһээ (Орегон штат) сэрэгэй энэ портдо байна. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые тээһэн транспортна суднанууд эндэһээ холодожо, Вьетнамай эрье тээшэ шэглэн ошодог. Хэблэлэй тоолон гаргаһанай ёһоор, Зүүн-Урда Азида хэрэглэгдэжэ байгаа бүхы зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй гурбанай нэгэ хубинь Бангорһоо абаашагдана.

«Даамбанууд ба уһанай хаалтануудые бомбодолгоёо зогсоохо!», «Американ сэрэгүүд, Вьетнамһаа зайлагты!» гэһэн плакадуудые демонстрантнууд бариад ябаба. Вьетнамда алба хэхэеэ арсаһанайнь түлөө засагаархидаар мүрдэгдэжэ байһан, демонстрацине хүтэлбэрилэгшэ Д. Харрис митинг дээрэ үгэ хэлээ. Амгалан зондо эсэргүү хархис ябуулгануудые американ летчигууд Индохитадта хэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. «Хойто Вьетнамдахи уһанай хаалтануудые, бусад түхеэрэлгэнүүдые американ авиаци зорюута бомбодоно гэһэн һүүлэй мэдээсэлнүүд Индохитадта США-гай бэелүүлжэ байгаа ээрхэг түримхэй политикые элирхэйлнэ», — гэжэ Д. Харрис тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК

ЗЭБСЭГ ХЭРЭГСЭЛНҮҮДЭЭР ХАНГАНА

ТАСС

Сайгон сэрэгүүдые зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр хангалгаяа һүүлэй үедэ США улам үргэдхөө гэжэ «Крисчен сайнес монитор» газетэ мэдээсэнэ. «М-48» түхэлэй танкнууд, 155 миллиметрэй гаубицанууд, 175 миллиметрэй буунууд ба бусад зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр дахуул армиин сэрэгүүдые хангана гэжэ Сайгондохи американ сэрэгэй тушаалтад тэмдэглэбэ.

Абяанһаа түргөөр ниидэдэг «Ф-5» түхэлэй истребительнүүдые сайгон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ США эльгээһэн байна.

Урда Вьетнамай Арадай сүлөөлэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй шанга добтолгоһоо уламжалан, дахуул сэрэгүүдэй ехэ гээлтэ хоролтодо ороһон дээрэһээнь, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүри ехээр эльгээнэ бшуу.

Окинавын захиргаанай түб Нахи городой ажалшад США-гай сэрэгэй баазануудые үлөөлгэдэ эсэргүү тэмсэл ябуулжа байнхай. Тэдэнэр энэ олтирог дээрэ Японой сэрэгүүдые оруулха, ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха гэһэн эрилтэ табина.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОВШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Стратегическэ добтолхы зэб... гүүдые хизаарлахын тула аб... ха зарим хэмжээнүүд тух... СССР ба США-гай хоорондо... саг зуурын хэлсээе һайшаа... сенадай гадаадын хэрэгүүд... комисси дуугаа үгэбэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральн... секретарь Л. И. Брежнев... США-гай Президент Р. Ни... нэй майн 26-да Москвада гар... табижа баталһан, ракетэ... хамгаалха түхеэрэлгэнүүд... хизаарлаха тухай СССР б... США-гай хоорондын договор... конгрессэй түлөөлэгшэдэй ... латын гадаадын хэрэгүүдэй к... мисси һайшаагаа. Догов... һайшааха тухай тогтоолой пр... ектые хэншье буруушаагаа... гэжэ комиссиин түрүүлэг... Т. Морган мэдүүлбэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай худалдаа наймаан... министр П. Питерсон пресс... конференци эндэ хэхэдээ, С... ветскэ Союзда ошожо, сове... тусхай тушаалтадтай уулзал... тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөр... бэ.

«Зарим асуудалнуудай шии... хэгдээгүйшье һаань, Москва... болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үе... нилээд ехэ юумэ туйлаа... байнабди» гэжэ журналистнуу... та мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

Вьетнамай асуудал зүбшэлх... Париждахи зүблөөн дээрэ

ТАСС

Вьетнамай урда, хойто ху... да хэдэг дайн байлдаагаа США... улам үргэдхэн һүжэрөөжэ ... на гэжэ Урда Вьетнамай Ре... публикын Революционно ... зуурын правительствын делег... циин толгойлогшо Нгуен Т... Бинь, Вьетнамай асуудала... Париждахи зүблөөнэй 154-д... пленарна заседани дээрэ ... хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Стратег... ческэ авиациингаа хахад... тактическа авиаци ба авианос... цуудай гурбанай нэгэ хуби... 7-дохи флодой корабльнууд... гурбанай хоёр хубиие энд... сэрэгэй ябуулгануудта хаб... дуулна. Сайгондохи Тхиеу... хархис засагта үзүүлдэг ту... ламжаяа США болюулха ... той гэжэ Нгуен Тхи Бинь тэм... дэглээ.

Урда Вьетнамай арад зон... өөһэдынгөө байдалые өөһэд... тодорхойлхо эрхэтэй таарал... һан шиидхэбэри американ пра... вительство үнэхөөр гаргаа... гээ һаа, сайгон бүлэгые да... жэхээ болихо, Урда Вье... намһаа США-гай бүхы сэрэг... дые гаргаха ёһотой гэжэ Нгу... Тхи Бинь хэлэбэ.

Вьетнамай Демократическа Республикые американ ав... циин зэрлиг бүдүүлигээр ... бодолго буруушаажа байһа... Нгуен Минь Ви ДРВ-гэй ... легациин зүгһөө мэдүүл... Хойто Вьетнамай нютагуу... добтолго һүжэрөөгдэжэ, 19... —1968 онойхиһоо һуран... булюу болоод, туйлай ехэ н... за хохидол ушаруулна, һа... рал үүдхэнэ гэбэ. 1972 он... апрельһээ хойшо америк... авиаци үдэр бүри дунда ... гээр 200 гаран ниидэлгэ ... нэ. Уһанай хаалтанууд, бус... түхеэрэлгэнүүд 177 дахин бо... бодуулаа. Хаалтануудай ... участок, 7 шлюз һандаргагд... хэдэн арбаад хото болон һ... рин тосхон үнэһэн тоброг б... гогдоо.

ДРВ-гэй газар нютагуу... бомбодолгоёо, портнуудта ... нэ табилгаяа дары боли... эрилтэ табиха зуураа, хэ... хэхыень США-гай делегаци... уряалба.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

18.00 — «Үльгэр тууж... манайда» гэһэн үхибүүдтэ ... лагдаһан дамжуулга. 18... «Морндой цирк» гэһэн ... зионно фильм. 19.00 — ... норама. 19.20 — «Манай ... байдалай эрхим үдэрнүүдэй ... гэһэн документальна ... 20.00 — «Уласхоорондын ... лэл» гэһэн дамжуулга. 20... «Факел» гэһэн залуушуу... рюулагдаһан дамжуулга. 2... «Зол жаргал хүсэнэбди» ... киноочерк. 22.00 — «... Гиппократа» гэһэн уран һ... фильм.

ПРАВДА · БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Байраяа үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэе» — түрүү бэшэг. «Зуун хоног соо — зуун килограмм нэмэлтэ шэгнүүри» — подборко. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Холбоолжоной уурхайда» — В. Николаевай статья. «Коллектив — хамтын хүсэн» С. Вшивковой корреспонденци. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Бэшүүрэй аймагта үнгэргэгдэһэн Буряадай искусство болон литературын үдэрнүүдтэ зорюулагдаһан тусхай хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Элдэб һонин. Спорт. Уласхоорондын шэнжэлэл.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-03708. Заказ № 133...